

A bogarak háborúja

**Irta
Sebők Zsigmond**

Mühlbeck Károly rajzaival

Budapest 1911

**Singer és Wolfner kiadása
Andrássy-út 10.**

**A könyv alapján a digitális változatot készítette:
Füstös József
Porrogszentpál, 2006. március 5.**

TARTALOM

I.

A hangyák városa.

II.

A kis hangyák.

III.

A vörös hangyák tábora.

IV.

A Csörgő pataknál.

V.

Harc a hídnál.

VI.

Az utolsó órák.

I. A hangyák városa.

– Jó napot, Piczi!

– Adjon Isten, Iczi!

Két hangya üdvözölte egymást ilyen szívesen. Az egyik volt Iczi a kőműves a másik Piczi az ács.

– Mi szél hoz erre téged? – kérdezte Iczi.

– Gerendának való alkalmas fát keresek. Hát te miben sántikálsz?

– Én pajtás, felelt Iczi, – téglának való agyagért járok. Tudod, hogy most építjük az új kaszárnyát.

– Már megkezdődik az építés? – csodálkozott Piczi. – Azt hittem, hogy amíg mi a főiskola épületével el nem készülünk, addig a kaszárnyába bele nem kezdtek.

– De belekezdünk. A kormány tegnap elhatározta, hogy nem halogatjuk tovább az építkezést. Igaz, ni, meggyógyult már a lábad?

– Kutyabajom. Úgy szaladok, mint a kengyelfutó. Nem tudod, jobban van már Pirinyó?

– Az orvos nem sok jóval biztat. Egyre csak hümmög, és írja a receptet. Hanem pajtás eleget beszéltünk már, gyerünk a dolgunkra!

– Igazad van – mondotta Piczi, – Isten megáldjon!

Egyszerre fölkiáltott Iczi:

– Piczi! Érzed?

– Mit?

– A füstszagot.

Piczi szaglászott kissé s így szólt:

– Az ám. Mintha égne valahol.

Kőfal meredt előttük, valami kertnek a fala. Iczi így szólt:

– Gyerünk föl a falra. Onnan meglátjuk talán, hogy hol ég?

Fölmentek a falra, ami elég gyorsan megtörtént, mert a hangyanép függőleges irányban is olyan gyorsan jár, mint vízszintesen. A fal tetején szétnéztek. Meglehetős távolságban füst-felhő gomolygott az égnek.

– Az erdő ég, – mondotta Piczi.

– Az ám, – szólt Iczi, aki a szeméhez ellenzőt csinált egyik lábával. – Még pedig alaposan ég. Azt hiszem, nekünk erről jelentést kell tennünk odahaza.

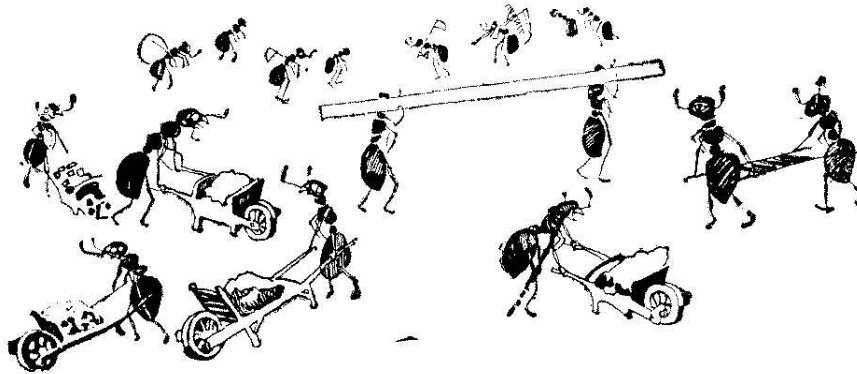
Piczi habozott.

– Hm, hátha megharagszik a mester, hogy parancsa ellenére üres kézzel kerülök haza, – mondotta tűnődve.

– Én is tartok attól, hogy engem is megszid a pallér, de a haza java előbbre való a magam jóvoltánál. Hátha veszedelem hárul hazánkra, ha otthon későn tudják meg az erdőéget?

– Persze, persze, a hazáért én is elviselek néhány ütleget.

A két hangya erre minden erejéből a boly felé futott. Útközben több hangyával találkoztak. Mindenütt szorgalmasan folyt a munka. Az egyik kis barna munkás fűszálat cipelt, a másik homokot hordott, minden fordulónál csak egy porszemnyit, a harmadik fadarabkát, a negyedik valami kis héjat, az ötödik leveli bogarakat, a hangyák teheneit őrizte, a hatodik gyümölcsfélét cipelt a boly felé, néhányan egy beteg munkást vittek, aki munka közben megsebesült, mások hangyatojást cipeltek.

És minél közelebb volt a boly, annál nagyobb volt a hangyák sűrűsége, forgása. A dolgozó hangyák rákiáltottak Iczire és Piczire:

– Hé, hova olyan lóhalálában?

A két hangya nem felelt, mert helytelennek tartotta, hogy csak pillanatra is szóba ereszkedjék valakivel, mielőtt el nem végezte azt, amit a kötelesség parancsolt. Az pedig azt kívánta, hogy a fontos hírt minél előbb és első sorban a többséggel közöljék.

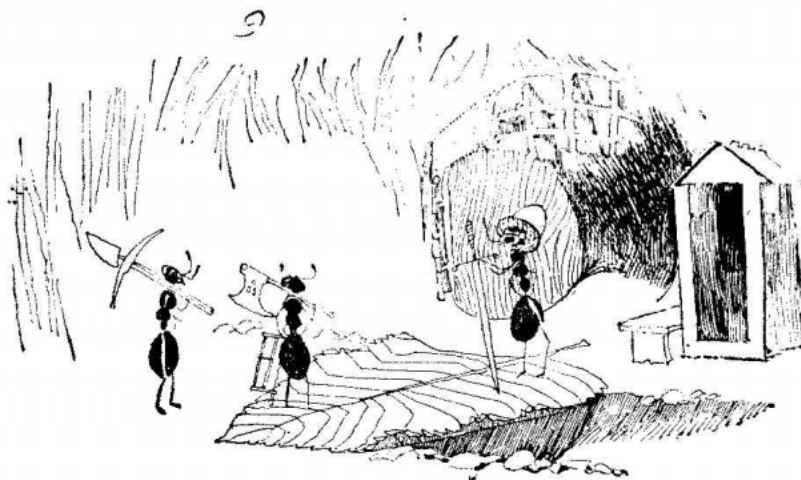
A hangyaboly kapujában állott az őr. Mérgesképű vitéz katona. Kardot rántott és érkezők torkának szegezte.

– Mit kerestek itt, hé? – rivallt a két hangyára.

– Engedelmet, vitéz katona uram, – feleltek ezek illendően, – be akarnánk menni a városba.

A katona megvillogtatta kardját.

– Be? – kérdezte csúfondárosan. – Csak így üres kézzel? Hol a teher? Mi? Rikszum, rekszum, odakünn tágasabb!

– Nekünk sürgős dolgunk van odabenn, – mondotta Piczi.

– Mi az a sürgős dolog?

– Nagyon fontos hírt hoztunk.

A katona leeresztette a kardját.

– Hírt? – kérdezte. – Miféle hírt?

– Csak a vezérnek mondhatjuk el.

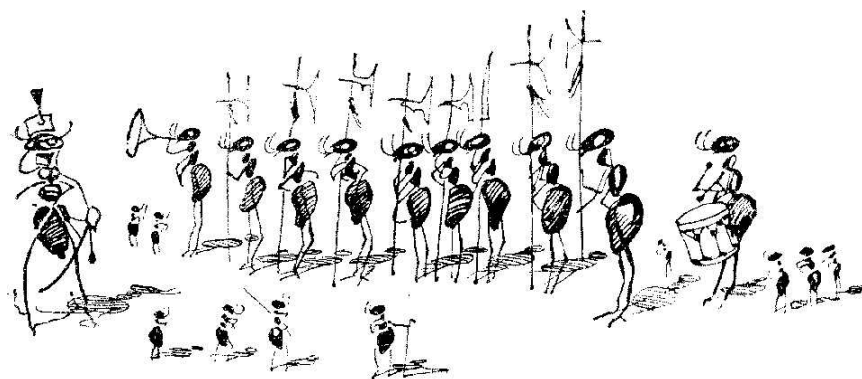
A vitéz közelebb lépett a két munkáshoz.

– Ugyan, úgy-e? Olyan fontos a híretek? Nekem talán csak elmondhatjátok!

– Senkinek a világon, a vezéren kívül, – mondotta Iczi. – És ha katona uram be nem bocsájt bennünket, felel azért, ha a késedelem folytán veszedelem éri a hazát.

A katona meghökkent.

– Tyű, millió hangyaleső! – kiáltotta. – Ilyen nagy dologban jártok? Tessék besétálni, nagyságos urak!

A két munkás belépett a kapun a városba. A bejárat mellett egy szakasz katona állott. Ez volt a kapuőrség. Ha a hangyavárost ellenség támadja meg, a kapuőrség készen áll a harcra és addig föltartóztatja az ostromlókat, amíg a kaszárnyákból elő nem siet a hangya-hadsereg. A katonáknak nagyobb fejük van a munkás hangyáknál.

Rajta, a káplár, aki az élükön állt, egyszerre nagyot kiáltott:

– Vigyázz! Tisztelegj!

A katonák kardot rántottak és tisztelegtek. Eszes ezredes úr közeledett. Nagyon jeles hangya volt. Külsejére nézve nem sokban különbözött a többi hangyától, csak abban, hogy ezredesi csákó volt a fején.

– Nincs semmi baj? – kérdezte az ezredes.

– Semmi, vitéz ezredes uram, – jelentette a káplár.

– Jól van, fiaim, csak résen legyetek! – mondotta az ezredes, és tovább ballagott a szomszéd kapu felé, hogy végigjárja a város valamennyi kapuját: vigyáz-e az őrség? Eszes ezredesre volt bízva ugyanis a város kapuinak védelme.

Iczi meg Piczi sietve ment be a városba. A főutca melybe betértek, népes volt. Sok hangya úr, és hangya úrnő sétált az utcán; ezek abban különböztek a munkásoktól és a katonáktól, hogy kisebb volt a fejük, de csinosabb a ruhájuk, meg szárnyuk is volt. A szárnyukat persze nem használták, mert a hangyaváros a föld alatt volt.

A hangya úrnők előtt egy vagy két kis hangya ment. Volt olyan hangyanéni is, aki mellett egy munkás hangya fehér hangyabábot vitt. A báb a hangyák pólyásbabája. Nem az anya vagy a dajka pólyázza be a hangya-bábot, hanem a természet. Enni sem kér a hangyabáb, de megkívánja, hogy dajkálják és sétáltassák, mert különben elpusztul. Dajkájuk a napvilágra is gyakran kiviszi a bábot és a réten sétáltatja. (Nem láttatok hangyát, amint valami gömbölyű fehérséget cipel? Ez a hangyadajka, amint sétáltatja a bábot; mert az a fehérség báb és nem, mint hiszik, hangyatozás.)

Az egyik hangyagyermek odafordult anyjához:

– Anyuskám, végy egy kis mézet nekem!

– Eleget ettél már ma! – felelt a hangyaanya.

– Oh, anyuska, gyerünk be a mézes-boltba, meglátod, milyen jól megtanulom a leckémet! – könyörgött a kis hangya.

A hangyaanya szíve meglágyult a könyörgésre:

– No, jól van, nem bánom, gyerünk be!

Bementek a boltba. Mert volt az utcán sok bolt.

Mézes bolt, mészárszék, pékbolt, gabonakereskedés, malátás, gyümölcsös, zöldséges, cukros bolt és mindenféle kereskedés. A járókelők bementek a boltokba és vásároltak. A házak különböző nagyságúak voltak: egy, két, három emeletesek, néhol csak földszintesek. Az utcák sarkán rendőr állt, és vigyázott a rendre. De volt is rend, mondhatom, egyetlen hangya se ment soha a másiknak, soha senki lábára nem hágtak, nem lökdösték. Szépen kikerülték egymást, pedig nagyon sokan jártak-keltek az utcán. Egész csorda zöld tehenként hajtottak végig rajta, ki a rétre. (Valaki azt kérdezi, miféle tehen a zöld tehen? Az bizony a zöld levelész-bogár, amelyet a hangyák úgy tartanak az istállójukban, mint az ember a tehenet. Ha simogatják ezt a levelész-bogarat, édes nedvet ad, melyet azután a hangyák mézszerű anyaggá változtatnak.)

A két munkáshangya éppen egy nagy, épülő ház elé ért. Itt egy haragos hangyabácsi rákiáltott Piczire:

– Hát, te gézengúz, üresen jössz?

Ez volt az ácsmester, aki a kaszárnya ácsmunkáját vezette.

Piczi megállt s így szólt:

– Azért jövök, mester uram, üresen, mert a vezérhez sietek.

– A vezérhez? Minek?

– Nagyon fontos hírt viszek neki. Valamit láttam odakünn, amit azonnal be kell jelentenem.
A közelben építették a főiskolát. Az építőmester észrevette Iczit és elébe sietett.

– Hát te már megérkeztlél, Iczí? – kérdezte csudálkozva. – Hol az agyag?

– Nem hozhattam, drága nagy jó uram, agyagot, – hangoztatta Iczí, – mert Piczi pajtással olyasmit láttunk, amiről azonnal jelentést kell tennünk a vezérnek.

– Ez csak kifogás! – kiáltott hangosan az építőmester. – Lusta voltál, megbotoztatlak!

– Én is téged! – rivallt az ácsmester Piczire.

– Nem bánom, hazámért elszenvedem azt is, csak engedjenek minél előbb a vezérhez! – kiáltotta Piczi.

Iczí helybenhagyólag intett a fejével.

– A hazáért? – kérdezte az építőmester. – Hát a haza javára jártok?

– A haza javára.

– Akkor siessetek, fiaim, hogy minél előbb a vezér tudomására juttassátok a híreket! – kiáltotta az építőmester. – A haza az első!

– A legelső! – mondotta ünnepiesen az ácsmester.

A két munkás elsietett s csakhamar a kormány palotája elé ért.

A kapus a kapuban állt. Cifra süveg volt a fején, ezüstgombos bot a kezében.

– Adjon Isten jó napot, kapus bátya! – üdvözölte a két hangya.

– Fogadj Isten, Iczí és Piczi. Mi jóban jártok?

– A vezért keressük. Itthon van?

– Itthon.

– Be lehet menni hozzá?

– Nem.

– Miért nem?

– Mert ma van az országos lakodalom... jönnek is már a vőlegények és a menyasszonyok. Halljátok a zenét és a kiáltozást?

A szomszéd utcából vidám zaj, ének, zene hangzott.

A két munkás hangya megvakarta a fejét.

– Nem is tudtuk, – motyogta Iczí, – hogy ma van a lakodalom.

– Hát nem látjátok, hogy fel van díszítve a város?

A két hangya eddig észre sem vette, hogy minden házon zászló lengett és minden ablakból virág mosolygott. Ők nem néztek se jobbra, se balra, hanem siettek egyenesen a kormány palotájához.

Pedig a hangyalakodalom nagy ünnep, mert a hangyák országában az a szokás, hogy minden esztendőben egyszerre esküszik valamennyi jegyespár. Az esküvőt maga a kormány rendezi, és az egész lakosság részt vesz benne. A lakodalom után az új házaspárok kiröpülnek a bolyból, és erdőn-mezőn röpködnek. Nem tévedtem ám, amikor azt mondtam, hogy a fiatal házaspárok repülnek, mert a hangyavilágban az uraknak és a nőknek szárnyuk van, a munkások ellenben szárnyatlanok. A munkások sohasem házasodnak.

Iczi türelmetlenül kiáltotta:

– De nekünk okvetlenül be kell jutnunk a vezérhez!

A kapus nagyot dobantott a botjával a földön.

– Elment az eszetek, atyámfiai, hogy a lakodalom napján akartok beszélni a vezérrel? Hiszen annak a füle se látszik ki ilyenkor a sok dologtól. Majd a lakodalom után jelentkeztek!

– Amit mi mondani akarunk, az nagyon fontos dolog, nem lehet elhalasztani, – kiáltotta Piczi.

– Nincs fontosabb dolog a lakodalomnál!

– A mi hírünk fontosabb!

A kapus dühbe gurult. Megfogta a botját.

– Elmenjetez tüstént, mert mindjárt megismertetlek a pálcám boldogabbik végével!

Ebben a percben megszólalt a kapus háta mögött egy hang:

– Mi történik itt? Mit akarnak ezek a munkások?

A kapus megfordult. Cifra csákós, kardos hangya állt előtte. Nagyobb és erősebb volt a többi hangyánál.

A kapus mélyen meghajlott:

– Alázatos szolgája, hadügyminiszter úr!

Ez volt hát a hadügyminiszter, Villám generális. A két munkás hangya egyszerre szólt:

– Fontos hírt hoztunk, miniszter úr!

– Miféle hírt?

– A mi hírünk olyan fontos, hogy az utcán nem mondhatjuk el, – mondotta Piczi. – éppen ezért siettünk haza, hogy a vezér tudomására hozzuk a hírünket, de a kapus nem bocsájtott be a palotába.

– Lépjetez be! – mondotta a miniszter. – Gyertek velem, elvezetlek a vezérhez!

Ebben a percben ért a lakodalmass menet a palota elé. Ez gyönyörű látvány volt. Elöl haladt az országos násznagy, a miniszterelnök, aki bokkrétás násznagyi pálcát vitt, utána sorban több száz vőlegény és menyasszony haladt karonfogva, szép ruhában. Minden menyasszony fején koszoru volt és minden vőlegény kalapja mellett bokkréta. A menetet sok ezer kíváncsi kísérté,

táncolva, ugrálva, tapsolva. Az ablakokból és az utcáról virágot dobáltak a párokra. A zenét harminc szúnyog és tíz darázs szolgáltatta. Cincogott a szúnyogok hegedűje és dörögött a darázsok bőgője, mindenki üdvözölte az új párokat.

– Éljenek a jegyesek! Éljen!

A palota előtt a menet megállott és a miniszterelnök fölment a lépcsőn, hogy a vezért meghívja a lakodalomba. Amíg pedig a miniszterelnök a palotában járt, a jegyesek és a kísérők táncra kerekedtek. Akárhány hangya legényke kiáltotta:

– Húzd rá cigány! Sose halunk meg!

Vajjon mi történt ezalatt a palotában? Mikor a hadügyminiszter bekopogtatott a vezérhez, az éppen azzal volt elfoglalva, hogy a nászajándékot rendezze. Minden menyasszony skatulya cukrot és minden vőlegény egy üveg mézet kap ajándékba a vezértől.

– Szabad! – kiáltotta a vezér.

A hadügyminiszter belépett.

– Mi jó hírt hozott, miniszter úr? – kérdezte az üdvözlés után a vezér.

– Én semmit, de ez a két munkás, ni, azt állítja, hogy fontos hírt hoz.

Iczi és Piczi belépett. Mind a kettő meghajolt a vezér előtt.

– Hát mi a híretek? – kérdezte a vezér, folytatva az ajándékok rendezését. Sietett, mert kívülről behallatszott a zaj és a zene. Éppen két mézes üveg volt a kezében.

– Ég az erdő, – mondotta Iczi.

A vezér kezéből kiesett a két üveg. Csörömpölve tört darabokra. A méz kifolyt.

– Az erdő ég? Azt mondjátok? – kérdezte ijedten.

– Bizony ég! – kiáltotta egyszerre a két hangya.

– Magatok láttátok?

– Mi magunk. Azért futottunk tüstént haza, hogy hírül adjuk.

– Helyesen tettétek, – mondotta a vezér. – Nagyon bölcsen cselekedtetek, a jutalom nem is marad el. Hogy hívnak benneteket?

A két hangya megmondta a nevét, a vezér pedig fölírta egy könyvbe. Ebben a percben belépett a miniszterelnök s így szólt:

- Kegyelmes vezér, a jegyesek arra kérik kegyelmességedet, tisztelje meg őket azzal, hogy megjelenik a lakodalmukon!
- Sajnálom, hogy nem tehetem, – felelt a vezér – mert a lakodalmat el kell halasztani.
- Miért? – kérdezte a miniszterelnök megütközve.
- Veszélyben a haza!

A miniszterelnök megdöbbenve nézett a vezérre, aki így folytatta:

- Miniszterelnök úr, szíveskedjék a násznép tudtára adni, hogy a lakodalmat elhalasztottuk, egyszersmind adjon rendeletet, hogy valamennyi munkás azonnal haza takarodjék, mikor pedig mind itthon lesz, zárassa be a kapukat. Egyszersmind kéretem az összes minisztereket és tábornokokat, hogy egy óra múlva tanácskozássra jelenjenek meg nálam.

Aztán Iczéhez és Piczihez fordult:

- Ti maradjatok a palotában!

A miniszterelnök lesietett a lépcsőn. A palota előtt levő téren egyszerre mély csönd keletkezett. Elhallgatott a zene és a zajongás. Az óriási tömeg a miniszterelnökre figyelt, aki megilletődötten tudatta, hogy az országos lakodalmat elhalasztották és mindenki térjen lakásába.

A fényes menet egyszerre széteszlott. A nagy sokaság sietett haza. Mert a hangyák országában mindenki engedelmeskedik a felsőbbség parancsának.

A hangyák városában egyszerre szétterjedt a híre annak, hogy valami veszély fenyegeti a birodalmat. A munkások sietve tértek haza a mezőről, a kapukat bezárták és Eszes ezredes úr minden kapuba friss század katonát állíttatott.

A boltosok kiállottak a boltjuk elé és találgatták, mi történhetett, hogy a lakodalmat elhalasztották és a kapukat bezárták.

- Háboru lesz, meglátjátok, – mondotta Zsíros, a hentes.
- De hiszen a fekete hangyákkal, a szomszédainkkal, békét kötöttünk, másféle hangyák meg nincsenek a közelünkben, – szólt Zsemlyés, a pék.
- Hátha nem hangyák, hanem egyéb bogarak támadnak? – tűnődött Édes, a csemegés.
- Vagy talán mi támadunk, – találgatta Húsos, a mészáros.
- Nini, Villám hadügyminiszter! – kiáltotta a hentes. – Vajjon hova siet?
- Hát vajjon Mérge generális hova rohan olyan lóhalálában? – kérdezte a másik, egy potrohos hangyára mutatva, aki ugyancsak szaporázta lépését.
- Emitt meg Karakán tábornok lohol! – kiáltották néhányan, mások pedig ezt: Itt szalad Rendes belügyminiszter... amott Tudós közoktatásügyi miniszter... erre pedig Bíró igazságügyminiszter...

A boltosok levették a süveget az urak előtt.

- Összehívták a nagy tanácsot! – kiáltotta Zsíros, a hentes.
- A nagy tanácsot egybehívták! – futott végig a hír a városon, mindenkit megdöbbentve.

Mert a nagy tanácsot csak igen nagy veszedelem idején hívják egybe.

A kormányzó palotájában összeült a nagy tanács. Jelen volt valamennyi miniszter, tábornok, az egész vezérkar, továbbá Pontos polgármester, Okos főbíró és számos előkelőség.

- Uraim, – szólt a vezér, – fontos dologban hívtam önöket össze. Két derék munkás azzal a hírrel jött haza, hogy ég az erdő.

A gyűlés tagjai meghökkenve néztek össze.

A vezér folytatta:

– Önök bizonyára sejtik, mit jelent ez. Az erdő ég és valamennyi állat menekül onnan. Néhány óra múlva hemzsegni fognak a mezőn az erdő futó lakói. Önök ismerik az erdeieket. Tudjuk, hogy kegyetlenek, vérszomjasak és erőszakosak. Most pedig elvesztették hazájukat. Hajléktalanok és éhesek. Ezek meg fogják támadni a mező népét és azon lesznek, hogy házaikat elfoglalják, a lakosságot rabul ejtsék. E nagy veszedelem folytán összehívtam önöket, hogy tanácskozzunk a védelemről.

– Melyik része ég az erdőnek? – kérdezte Karakán generális.

A vezér becsöngette a szolgát.

– Hívd be a két munkást!

Iczi és Piczi belépett. Süvegét a kezében fogta mind a kettő.

– Ez a két munkás hozta a hírt, – szólt a vezér, aztán a bemutatott hangyákhoz fordult ezzel a kérdéssel:

– Tudassátok velünk fiaim, melyik része ég az erdőnek?

– A nyugati, – felelt Iczi.

– A nyíres rész, – egészítette ki Piczi az Iczi választát.

– Kíván valaki egyebet is kérdezni a munkásoktól? – kérdezte a vezér.

Senki sem felelt.

– Haza mehettek! – szólt a vezér a hangyákhoz. – De megálljatok!

Ezzel fölkel s Iczi nyakába akasztotta arany láncát, Piczinek pedig odaajándékozta az arany óráját.

– Fogadjátok ezt a jutalmat azért, mert hasznos szolgálatot tettetek a hazának, – mondta.

Iczi meg Piczi boldogan távozott. Iczi az arany láncot hol levette nyakáról, hol visszaakasztotta, Piczi pedig minden percben az óráját nézte.

Hogy a munkások távoztak, Karakán generális szót kért.

– Uraim, – mondotta – most már tudom, kik támadnak meg minket először.

– Kik? – kérdezték mindenfelül.

– A vörös hangyák.

– Miért?

– Mert az ő bolyuk az erdő nyugati részén van. Az ő városuk azóta már elpusztult és most már bizonyosan erre vonulnak, hogy megtámadjanak minket, barna hangyákat.

– Hátha nem erre menekülnek? Hátha az erdő másik széle felé vonulnak? – kérdezte Mérges tábornok.

– A nyíres a vörös hangyák tábora mögött van, tehát ha csak nem akarnak az égő nyíresbe bemenni, erre kell menekülniük, – mondotta Karakán.

Ebben a percben kinyílt az ajtó és eszes ezredes rohant be rajta. A vitéz hadfi ugyancsak elfulladt a nagy sietéstől. Csak ennyit tudott kiáltani:

– Uraim... a vörös hangyák...

– Mi történt? – kérdezte egyszerre húsz hang.

Az ezredes egy darabig még lihegett, de aztán megeredt a szava:

– Mindenfelé kémeket küldtem ki... valamennyi azzal a hírral tért vissza, hogy jönnek a vörös hangyák.

– Ugy-e megmondtam? – szólt elégtétellel Karakán tábornok.

Mérges generális elvörösödött mérgében. Röstelte, hogy Karakán előrelátóbb volt nála.

– Hátha nem is akarják megtámadni városunkat! – mondotta.

Eszes ezredes azonban gyorsan eloszlatta ezt a reményt!

– Kémeim azt is megtudták, – mondotta – hogy egyenesen ellenünk vonulnak.

– Sokan vannak? – kérdezte a vezér.

– Roppant nagy a tömegük.

A vezér fölállott.

– Uraim, – mondotta ünnepies hangon, – szép hazánkat nagy és hatalmas ellenség fenyegeti. Ha azonban minden barna hangya megteszi kötelességét, a veszedelmet elhárítjuk. Én bízom népemben és önökben, a nép vezéreiben. Hadügyminiszter úr, azonnal mozgósítsa a hadsereget. A rendes katonaság álljon készen e perctől fogva, a tartalékosok pedig vonuljanak be. Polgármester úr, ön rendelje ki a munkásokat a város falainak erősítésére, kivéve a molnárokat, pékeket, mészárosokat, henteseket és cukrászokat, akik éjjel-nappal dolgozzanak, hogy

elegendő élelmiszer legyen készen. A fegyverkovácsok minél több fegyvert készítsenek. Mindenki ereje megfeszítésével dolgozzék szent hazánkért és az ellenséget visszaverjük!

– Éljen! Úgy legyen! – kiáltotta valamennyi jelenvolt.

A legjobban Mérges generális kiabált:

– Úgy van! Megeszem vacsorára vagy uzsonnára! Fél rágómra is kevés millió vörös hangya.

Mérges ugyanis bizonyosra vette, hogy a vezér őt nevezi ki a hadsereg fővezérévé. Ő volt a legöregebb generális és neki volt a legnagyobb potroha.

A vezér azonban Karakán felé fordult.

– Karakán tábornok, – mondotta, – önt ezennel kinevezem a hadsereg fővezérévé!

Ezzel átnyújtotta Karakánnak a fővezéri botot.

Mindenki éljenzett, csak Mérges tábornok hallgatott. Jobban mondva dohogott. Hej, az a Karakán! Milyen bizonyosra vette a fővezérséget és ez a Karakán kiütötte a nyeregből. Huh, huh! Mérges tábornok csaknem megpukkadt mérgében.

Most Kardos főhadnagy kért bebocsátást a terembe.

– Lépjen be, – szólt a vezér.

A tiszt belépett. Mélyen meghajlott a vezér előtt s így szólt:

– Kegyelmes vezér, az északi kapunál megjelent a vörös hangyák követe. Méltóztassék megparancsolni, elutasítsam-e vagy bebocsássam?

– Bocsássa be, főhadnagy úr, – mondotta a vezér. – Szemét köttesse be és kísérje a gyűlésbe.

A tiszt eltávozott s nemsokára a gyűlés előtt állt a vörös hangyák követe. A szeméről levették a kendőt.

– Kicsoda ön? – kérdezte a vezér.

– Ravasz őrnagy vagyok, a vörös hangyák követe, – felelt a kérdezett.

– Mit kíván, őrnagy úr?

– A vörös erdei hangyák vezére üdvözlét küldi a barna gyepi hangyák vezérének! Egy-szersmind tudatja, hogy az erdőt tűzvész pusztítja.

– Tudjuk már, – bólogatott a fejével a vezér.

– A mi városunk, – folytatta a követ, – már elpusztult. A mi városunk nagy volt, nagyobb minden hangyavárosnál. Most a hatalmas boly hamudomb. Házunk, vagyonunk, élelmünk odaégett és hajléktalanok vagyunk. Értitek-e ezt, ti, szerencsés barna hangyák?

– Értjük, – felelt a vezér – és szívből sajnálunk titeket. Elmondhatod ezt népednek is, vörös hangyák követe. Egyebet nem üzent a vezér?

– De üzent.

– Mit?

– Arra kéri kegyelmességedet, bölcs vezér, – szólt édeskés hangon a követ, – hogy kegyes-kedjék minket, szegény hajléktalanokat, befogadni városába.

– Valamennyit? – kiáltott föl a vezér.

– Valamennyit, mert egyikünknek sincs hajlékunk.

A gyűlésben nagy zúgás hallatszott.

– Csönd! – szólt a vezér és aztán a követhoz fordult: – Mondja meg, őrnagy úr, a vörös hangyák népének, hogy olyan nagy tömeg számára nincs elegendő hely városunkban.

– De hiszen sok ház van a városban és minden házban számos szoba, – mondotta rábeszélő hangon követ. – Elférünk mi abban a sok szobában.

– Minden szobára szüksége van az én népemnek.

A vörös hangya mosolygott.

– Ha csak az a baj, – mondotta, – azon könnyen segíthetnek. Szíveskedjenek az utcára költözni, és a szobákat engedjék át nekünk!

Erre a sértő javaslatra mindenki fölugrott. A generálisok kardja megcsörrent.

A vezér intett kezével.

– Nyugalom! – mondotta. – Őrnagy úr! – folytatta, – az ön indítványa elfogadhatatlan, mert az éjszaka hűvös, és ha népem az utcán hálna, könnyen náthát kaphatna.

Az egybegyűlték nevettek. Észrevették, hogy a vezér csúfolódik.

– Hát nem bocsáttok be minket a városotokba?

Fenyegető hangon kérdezte ezt a követ, miközben a hat vörös lábtól környezett fekete teste kiegyenesedett és nagy fején félelmetesen mozgott a két csáp.

– Nem, – felelt a vezér határozottan.

– Akkor fegyverrel törünk utat ebbe a városba.

– Legyen szerencsénk!

– Gondoljátok meg, barna hangyák, hogy mi, vörös hangyák, erősebbek, ügyesebbek és hatalmasabbak vagyunk, mint ti. Ha háborúra kerül a sor, okvetlenül mi győzünk, és akkor jaj nektek! Gondoljátok meg!

– Már meggondoltuk, – felelt nyugodtan a vezér – és éppen azért tudjuk, hogy ti nem vendégül, hanem hódítóul jöttök. Amint betennétek ide a lábatokat, elfoglalnátok házainkat, elvennétek vagyonunkat, eleségünket, tojásainkat és bennünket rabszolgáitokká tennétek. Ezt akarjátok ti! Ezért nem bocsátunk mi benneteket városunkba.

– Vezérem és népem ezennel hadat üzen nektek, – kiáltotta éles hangon a követ.

– Tudomásul vesszük, – felelt a vezér.

Egy intésére ismét bekötötték szemét a követnek, akit Kardos főhadnagy katonáival ismét a kapuhoz kísértetett és kibocsájtott a városból.

Hogy a követ eltávozott, a vezér így szólt:

– Karakán tábornoknak igaza volt.

Mérges tábornok elzöldült mérgében.

– Bizonyosan összeszűrte a levelet az ellenséggel, – mormogta, – azért tudta olyan jól, mit forral. No, no, százat teszek egy ellen, hogy Karakán rosszban sántikál. Alighanem az ellenséggel sűg-bűg... De majd résen leszünk.

Mérges szerencséjére ezeket a szavakat senki sem hallotta, különben a potrohos pórul járt volna.

– Uraim, országunk bölcsei és vezérei, – kiáltotta a vezér, – a háboru kiütött! Munkára! Nincs percnyi veszteni való idő!

II. A kis hangyák.

– Csipi gyere ki!

Ezt a hangyatanító úr mondta a hangyaiskolában. Az első padban fölállt egy növendék és a tanító úr elé állt.

Harminc kis hangya ült a padokban. Mind csöndben és rendben. A hangyák főtulajdonsága a rend és engedelmesség.

– Tudod-e, Csipi, hányféle hangya van? – kérdezte a tanító úr.

– Tudom, – felelt Csipi. – Van barna hangya, mely a réten él, miért is némelyek gyepi hangyának hívják.

– Láttál-e már barna hangyát?

– Láttam. Én is barna hangya vagyok, édesanyám is és a tanulótársaim is.

– Hát én milyen hangya vagyok? – kérdezte a tanító.

– A tanító úr barna hangya, – felelt Csipi.

– A vezér is barna hangya?

– Az is. Ebben az országban mindenki barna hangya.

– Hát még milyen hangyát ismersz?

– Vörös hangyát.

– Egészen vörös az a hangya?

– Csak a lába vörös, a teste vöröses fekete.

– Láttál már vörös hangyát?

– Láttam, mikor egyszer Iczi bácsival az erdő felé sétáltam.

– Mit csinált az a hangya?

– A bábót dajkálta az erdőben.

– Miért az erdőben?

– Mert a vörös hangya az erdőben él.

– A fán vagy a puszta földön él?

– Nem, hanem városban. A vörös hangya is városban él, nemcsak a barna hangya, még pedig a vörös hangya bolya nagyobb a miénknél.

– Mit csinált az a vörös hangya, mikor meglátott titeket?

– Letette a bábót a fűre és ránk rohant.

– Miért rohant rátok?

– Mert a vörös hangya a mi ellenségünk.

– Ti mit csináltatok?

– Elfutottunk.

– Helyesen tettétek, – mondta a tanító úr, – mert a vörös hangya erősebb a barna hangyánál. Iczi bácsi okos hangya, nem bocsájtkozott olyan küzdelembe, melyben bizonyosan legyőznék.

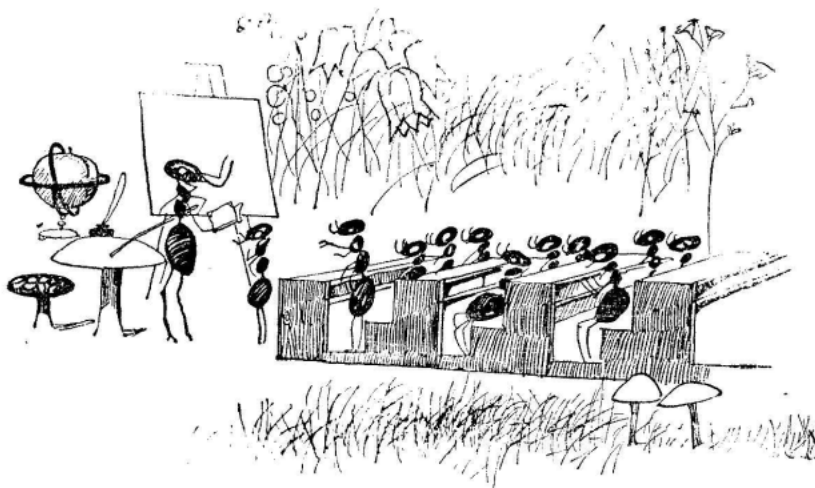
– Iczi bácsi azt mondta, – szolt Csipi, – hogyha egyedül lenne vele megbírkóznék a vörös hangyával, de mivel értem felelős az államnak, nem meri megkockáztatni a viadalt.

– Nemcsak okos ez az Iczi bácsi, hanem vitéz is, – mondta a tanító úr. Aztán másik növényekhez fordult:

– Csupi!

A második padban fölállt egy kis hangya:

– Ismersz még egyéb hangyát is? – kérdezte ettől a tanító.

– Igen is, – felelt Csupi. – Ismerem a fekete hangyát.

– Akkora ez a hangya, mint a barna vagy a vörös hangya?

– Kétszeresénél is nagyobb, miért is óriás hangyának nevezik.

– A te édesanyád fekete hangya?

– Nem. Az én anyám barna hangya.

– Hát a gondozód, a Piczi bácsi, fekete hangya?

– Piczi bácsi is barna hangya.

Föltűnhetett az olvasónak, hogy a hangyák sohasem beszélnek atyjukról, hanem csak anyjukról és a gondozójukról. Ennek oka az, hogy a hangyának nincs atyja. Édesatyjának szárnya volt, kirepült az erdőbe és ott veszett. Madarak és egyéb hangyaevő állatok elpusztították. A kis hangya nem is ismerte soha atyját. A hangyák kormányza az özvegy hangya mellé egy munkás hangyát rendelt, ennek volt a kötelessége az, hogy özvegy és a kis hangya lakásáról, táplálékáról gondoskodják. Ez valamennyi hangya története. Csipi mellé Iczit, a kőművest, Csupi mellé pedig Piczit, az ácsot rendelték gondozónak. Ők dajkálták a kis árvákat, mikor még bábok voltak és ők gondoskodnak róluk mindaddig, amíg föl nem nőnek.

– Tudsz-e még más hangyáról is? – kérdezte a tanító Csupitól.

– Tudok. A sárga hangyáról.

– Láttál olyat?

– Nem láttam, mert az nagyon messze él.

A tanító úr még több kérdést akart tenni, de ebben a percben az utcán dobszó hallatszott, az osztály ajtaja megnyílt és belépett az igazgató.

– Kedves fiaim, – szólt ünnepélyes hangon, – halljátok a dobszót?

– Halljuk, – felelték a kis hangyák.

– Nézzetek ki az ablakon!

Az utcán hosszú sorban hangya-katonák haladtak.

Pergett a dob, olykor trombitaszó is hallatszott.

Az igazgató ismét megszólalt:

– Azt jelenti, kedves fiaim, a dob, a trombita és a sok katona, hogy kiütött a háború. A vörös hangyák megtámadták országunkat. Lehet, hogy gondozóitok is csatába vonulnak, siessetek tehát haza, hogy elbúcsúzhassatok tőlük.

A kis hangyák fölkeltek, elmondták a búcsúverset, aztán kitolngtak az ajtón.

Nagyon örvendeztek, hogy közelről nézhetik a katonaságot.

Ott vonult a hadsereg. Elöl ment Karakán tábornok, a fővezér, utána egy csapat tiszt, azután ezredekben és századokban a katonaság.

Az utcán sok nép csoportosult. Ott volt Zsíros, a hentes, Zsemlyés a pék. Édes, a csemegés, Húsos, a mészáros.

– Háború, háború! – kiáltott mindenki.

– Megmondtam, ugy-e, hogy háború lesz! – dicsekedett a hentes.

– Hát csak hadd jöjjenek a vörösek – kiáltotta a mészáros, – Gulyásossá aprítjuk őket.

– Bekapjuk, akár a csemegét! – mondta a csemegés.

– Megsütjük, mint a zsemlyét! – tódította a pék.

A nép a katonaságot éljenezte.

– Éljenek a vitéz harcosok! – kiáltották.

A katonaság a kapu felé vonult, s ott foglalt állást.

Az iskolás hangyák folyton éljeneztek, ugrándoztak, két részre osztak, az egyik volt a barna, a másik a vörös hangya, aztán összementek és úgy meghempergették egymást a földön, akár a játszó kis kutyák.

– Vesszenek a vörös hangyák! – kiabálták a barnák, akik győztek.

Most újra megperdült a dob. A dobos azt hirdette, hogy minden tartalékos azonnal vonuljon be a kaszárnnyába.

A hangyák sietve hazatakarodtak. Az egyik búcsúzni ment haza, a másik azért, hogy elbúcsúzzék a bevonuló tartalékos atyafiától. Csipi is, Csupi is hazatartott.

Az utcán már elébük ment mind a kettő anyja: Cseppné és Parányiné.

– Hol maradsz ilyen sokáig, Csipi? – kiáltotta Cseppné.

– Merre kószáltál, Csupi? – kérdezte Parányiné.

Cseppné a Csipi, Parányiné a Csupi anyja volt. Eszerint tehát az egyik kis hangyát Csepp Csipinek, a másikat Parányi Csupinak hívták.

– Az iskolából jövök, – mondotta Csipi.

– Hiszen a háboru miatt ma hamarabb hazabocsájtottak benneteket, – ellenvetette Cseppné. – A Pettyné Inczije és Pottyné Finczije már régen hazaértek az iskolából. Úgy féltém, hogy valami bajod történt. Istenem, hiszen háboru van!

– Én is nagyon aggódtam miattad, – mondta Parányiné szemrehányóan a fiának.

– A katonákat néztük, édesanyám, – mentegetőzött Csupi.

– Tudjátok, hogy jönnek a vörösek? – mondotta aggódva Parányiné.

Csupi fölágaskodott. Tapintóit vitézül mozgatta.

– Jönnek? Hát csak hadd jöjjenek! Majd visszakergetjük.

– Te?

– Én is, meg Csipi is.

– Bizony én is, – bizonykodott Csipi. – Tíz vörösnek is leharapom a fejét.

És Csipi kis rágóit megmozgatta. Cseppné nevetett.

– Mielőtt az ellenséget pusztítanátok, talán előbb az uzsonnával bírkóznátok meg! – mondotta Cseppné.

A két kis hangya ezt az ajánlatot is szívesen fogadta. Mert szép a harci dicsőség, de az uzsonna se megvetendő.

Eközben hazaérkeztek. A két anya ugyanegy házban lakott, a fölszínen, két szomszédos szobában. A kis tanulókat terített asztal várta a Cseppné lakásán, mert hol az egyik, hol a másik család látta vendégül őket.

Parányi asztalon két picike csészében méz illatozott.

Az uzsonna láttára Csipi és Csupi elfeledte a háborút.

– Oh, be jó! – kiabált mind a kettő. – Szájamba mézecske!

Az asztalhoz telepedtek, két kis székre. Mind a kettő tüstént habzsolni kezdte a mézet. Anyjuk a szárnyával legyezte a fejüket.

– Éhesek vagytok, kicsik? – kérdezték szeretettel.

– Nagyon, – feleltek az apróságok. – Megéheztünk a csatában.

– Miféle csatában?

– Az utcai csatában. Csúful megraktuk a vöröseket.

Az anyák mosolyogtak. Tudták ők, miféle csata lehetett az. Játékos csata.

- Hát azt tudjátok-e, – kérdezte Cseppné – ki vitte meg a veszedelem hírét a vezérnek?
 - Ki? Kicsoda? – kérdezte egyszerre a két kis hangya.
 - Iczi bácsi és Piczi bácsi.
 - Igazán? Oh, a derék bácsik!
 - A vezér az egész nagy tanács előtt megdicsérte őket és az egyik bácsinak arany láncot ajándékozott, a másiknak arany órát.
 - Jaj, be szeretném látni a láncot! – kiáltotta Csipi.
 - Én meg az órát! – hangoztatta Csupi.
 - Az uzsonna után fölmehtek a harmadik emeletre és megnézhetitek a gyönyörű ajándékokat, – mondotta Cseppné.
- Ebben a percben kopogtak az ajtón.
- Szabad! – szólt Cseppné.

- Az ajtó kinyílt és egy szolga lépett be. Írás a kezében.
- Itt lakik Iczi, a kőműves? – kérdezte.
 - Itt. A harmadik emeleten.
 - Hát Piczi, az ács?
 - Az is a harmadik emeleten. Talán lehívassuk?
 - Nagyon kérném, asszonyság. Sok a dolgom és sietnem kell!
- Cseppné rászólt Csipire:
- Ugorj föl, lelkem, a harmadik emeletre és hívd le a bácsikat!
 - Én is megyek, – kiáltotta Csupi!
- A két kis hangya perc alatt a harmadik emeleten volt. Nemsokára belépett a két munkás a szobába, nyomon követte Csipi és Csupi.
- Jó napot kívánok, Cseppné asszony, Parányiné asszony! – köszöntött be Iczi.
 - Csókolom a drágalátos kezüket! – üdvözölte Piczi az anyákat, – Mit méltóztatnak parancsolni?
 - Mi semmit, – felelt Cseppné – de ez a szolga keresi magukat.

– Mivel szolgálhatunk? – fordultak a munkások a szolgálához.

– Melyik Iczí, a kőműves? – kérdezte a szolga.

– Az én vagyok, – szólta Iczí.

– Hát Piczi, az ács?

– Jelen, – felelt előlépve Piczi.

A szolga így folytatta:

– Iczí kőműves és Piczi ács! A hatóság ezennel meghagyja maguknak, hogy, mint tartalékos katonák, azonnal vonuljanak be ezredükhöz. Itt a behívó levél.

Ezzel átadta a két munkásnak az írást.

Cseppné összezsapta a kezét.

– Teremtőm! – kiáltotta. – Hát a békés munkásokat is elviszik a háborúba?

– Mindenkinek el kell menni, – felelt a szolga.

– Hát nem elég a hadsereg?

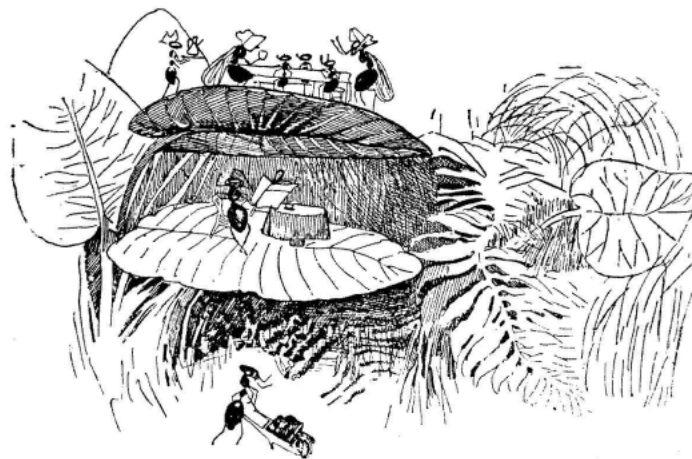
– Nem elég. Olyan nagy a veszedelem, hogy mindenkinek, aki csak mozogni tud, a haza segítségére kell sietnie!

A két munkás szeme fölragyogott és ezt kiáltotta:

– Szívesen megyünk! Örömmel küzdünk a hazáért, és készséggel meghalunk érte!

– Derék beszéd ez! – mondotta a szolga.

– De ki visel gondot ránk, ha a gondozóink háborúba mennek? – kérdezte Parányiné.

– A haza, – felelt a szolga. – Eddig is a haza gondoskodott az asszonyágokról és a kicsinyekről, a haza rendelte melléjük Iczit és Piczit gondozóknak, ezután is a haza viseli gondjukat.

Csipi és Csupi szótlanul hallgatta a beszédet. Néha csillogó szemmel néztek egymásra. Csupi egyszerre megszólalt:

– Ugy-e, bácsi, a hazának mindenkire szüksége van? – fordult a szolgálához.

– Mindenkire.

– Hát én is beállok katonának!

– Én is! – kiáltotta lelkesen Csupi.

A szolga nevetett.

– Gyöngék vagytok még, fiaim, katonának. Nőjtek még egy kicsit, aztán ti is majd beváltok.

A szolga köszönt és távozott. A két anya megölelte a két kis vitézt.

– Oh, te golyhó! – kiáltotta Cseppné a csemetéjének. – Még hogy katona akar lenni! Hátrakötöm a sarkadat, ha ilyesmit forgatsz a fejedben!

– Tőlem barackot kapsz, – mondta Parányiné Csupinak – ha még egyszer ilyet beszélsz.

A munkások ezalatt fölmentek a harmadik emeleti szobájukba, a tarisznójukat a nyakukba akasztották és búcsúra ismét benyitottak az özvegyekhez.

– Isten megáldja, nagyasszonyom, – mondotta Iczi Cseppnének, – mi már megyünk.

– Már megy, Iczi? Oh, be bánkódom ezen! Olyan hűséges, derék, jó gondozónk volt nekünk, Iczi, maga!

– Nekünk is Piczi, – mondta könnyezve Parányiné. – Ki tudja, látjuk-e még valaha!?

– Hogyne látnának, – mondta Piczi. – Elpáholjuk az ellenséget és haza sétálunk.

Piczi tréfált, de látszott rajta, hogy nagyon meghatotta a búcsu.

– Imádkozunk magukért, – tördöste zokogva Cseppné.

– Arra kérjük a jó Istent, hogy védelmezze meg gondozóinkat! – mondotta Parányiné.

– Hol vannak a kicsinyek? – kérdezte körülnézve Iczi. – Hadd, búcsúzzunk tőlük is el!

Az ám, hol a két növendék? Keresik mindenfelé, de nyomukat sem lették. Cseppné zokogva futkosott emeletről-emeletre.

– Csipi! – kiáltozta – Csipi lelkem, drága Csipi fiam, hol vagy? Édes Csipikém, gyere az édesanyádhoz!

Parányiné az utcán jajveszékelt:

– Jaj, jaj, hol van az én Csupim? Ki látta Csupit?! Drágalátos, cukros Csupi, hol vagy?

Senki sem felelt a hívó szavakra.

A két özvegy a kezét tördelte.

– Oh, jaj, borzasztó gondolatom támadt! – kiáltotta Cseppné. – Azt hiszem, hogy Csipi a háborúba ment!

– Csipi is, Csupi is odament, bizonyosan odament! – siránkozott Parányiné.

– No, ha odamentek, majd hazakergetjük őket, – mondotta Iczi.

– Oh, kergessék őket minél előbb vissza! – kiáltotta Cseppné.

– Kissé meg is pálcázhatják a haszontalanokat, – mondotta Parányiné.

A két tartalékos nem halaszthatta tovább az indulást. Kezet csókoltak az asszonyságoknak és a kaszárnya felé tartottak.

– Visszontlátásra! – kiáltott Cseppné és Parányiné a távozők után.

A két anya a nap hátralevő részében bejárta az egész várost, keresve az eltűnteket, de nem akadtak nyomukra. Éjjel sem tért haza a két szökevény. A szegény anyák kétségbe voltak esve.

III. A vörös hangyák tábora.

Este van, de a tájakra ezúttal nem borúlt sötétség. Az égő erdő füstje vörös fénybe borította az eget és földet.

Egy fűszál mellett kis katona állt. Hangya-katona. Kardját kivonta és figyelt. Egyszerre lépést hallott.

– Állj! Ki vagy? – kiáltotta.

– Jó barát, – felelt a közeledő.

– Mi a jelszó?

– Vitézség.

– Mehet!

Az őrségen álló hangya leeresztette kardját, de amint meglátta a közeledőt, ismét fölemelte és tisztelgett vele. A közeledő ugyanis Markos főhadnagy volt, a vörös hangyák egyik tisztje. Éppen abban járt, hogy megvizsgálja: helyükön vannak-e a tábor szélére állított örök? Az őrszem is vörös hangya volt.

– Van-e valami újság? – kérdezte Markos főhadnagy.

– Jelentem alássan, – felelt az őrszem – csak annyi, hogy éppen most futott erre két szarvas és három nyúl, az úton pedig egy csapat ember sietett. Az állatok az erdőből menekültek, az emberek az erdő felé tartottak.

– Bizonyosan oltani mennek az emberek, – mondotta a tiszt. – Nem a táborunk felé haladtak?

– Nem. Messzire elkerülték.

– Hát az ellenség nem mutatkozik?

– Nem, főhadnagy úr. Egyetlen barna lélek sem mozog a tájékon.

– Hát csak vigyázz, fiam, – mondotta a főhadnagy s tovább indult.

Alig haladt néhány percig, egyszerre négy lándzsás katona termett előtte és a lándzsa hegyét nekiszegezte. Ezek is vörös hangyák voltak. Velük volt egy kardos hangya, aki így szólt:

– Megállj! Ki vagy?

– Markos főhadnagy vagyok, – felelt a tiszt.

– Jó estét, bajtárs! – kiáltotta vidáman a kardos.

– Nini, – kiáltott föl a főhadnagy – hiszen ez Tüzes százados! Jó estét, pajti, merre tartasz?

A százados halkán, hogy a főhadnagyon kívül más meg ne hallja, ezt felelte:

– A Csörgő patakhoz kémszemlére.

– Aha, az a barna hangyák országának a határa!

– Úgy van! Kikémlelem, hogy védelmezi-e az ellenség. A patakon okvetlenül át kell kelünk még az éjszaka.

– És ha védi az ellenség?

– Akkor ma csatánk lesz! – mondta a százados vígan. – Már régóta vágyom egy kis harcra, viadalra!

– És ha nem védi az ellenség?

– Ha az ellenség elég könnyelmű ahhoz, hogy a Csörgő patakot ne védelmezze, akkor, pajtás – reggelre a barna hangyák városának a kapuinál állunk és holnapra a barna hangyák házaiban ebédelünk.

– Lehetséges ez? – kérdezte álmélkodva a főhadnagy.

– Bizonyos, – felelt a százados. – Ha a patakon észrevétlenül átkelhetünk és megszállhatjuk a Bürköshegyet, a háborút félig megnyertük. Megyünk is tüstént, csak éppen Mérő hídépítő ezredest várom, aki velünk jön, hogy megjelölje, a patak mely pontjai alkalmasak hídépítésre. De már jön is!

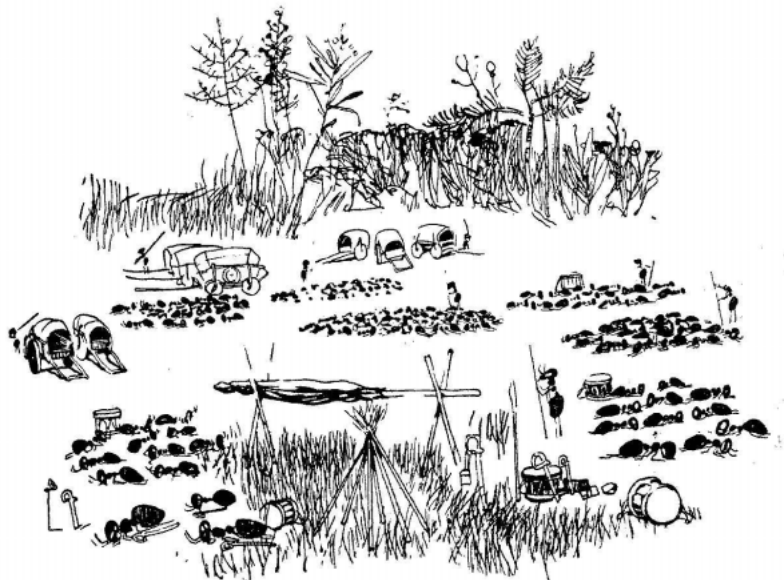
A százados az érkező elé ment.

– Jó estét, ezredes úr!

– Jó estét. Siessünk, siessünk! Nem jöttem korábban, mert a haditanács sokáig húzódott. Most a lábunk pótolja ki a késedelmet!

A kis csapat köszönt a főhadnagynak és gyorsan, de nesztelenül haladt a barna hangyák országa felé. A tűz vörös világában egy darabig még látható volt a távozók kis sötét foltja, aztán eltűnt.

A főhadnagy bejárta az örök vonalát és miután mindent rendben talált, visszament a táborba, hogy jelentést tegyen a parancsnoknak tapasztalatairól.

A vörös hangyák elhagyatott, füves helyen ütöttek tábor. A katonák ezredenkint aludtak a fűben, szép rendben, csendben. Minden ezredben ébren volt egy tisztt és egy szakasz katona: ez volt az éjjeli őrség. A katonaságtól nem messze, de mögötte, a nép táborozott: az, asszonyok, a kicsinyek, az öregek, a szolgák és ott őrizték a teheneket, illetőleg a hangyák tehenéül szolgáló leveli bogarakat. Itt viselték a bábok és pondrók gondját is és az eleség is ide volt gyűjtve. Ez a tábor is nyugton aludt, de tehette is, mert ötezer éber katona őrizte, minden percben készen arra, hogy valamely váratlan támadást visszaverjen. Hallgatagon, csöndben álltak a katonák egymás mellett, lándzsájukat és kardjukat kézben fogva. Mindenütt nagy rend és fegyelem volt, amint ezeknél a csepp teremtéseknél szokásos.

Csak egy hely volt hangos: a főhadiszállás. Itt egész éjjel folytonosan jött-ment a mindenféle hírhozó, hírvivő. Ide tartott Markos főhadnagy is.

A főhadiszállás rögtönzött házikó volt, melyet száraz fűből, levélből, harasztból tákoltak össze. Hosszú asztal mellett ültek a vörös hangyák főemberei. Az asztalfőn ült a nemzet feje, Csalán vezér, akit talán azért hívtak Csalánnak, mert úgy csípett, mint a névrokona. Előtte térkép volt, melyre itt-ott gombostűn levő zászlócskák voltak tűzve. Az urak már régóta tanácskoztak.

– Nem gondolnám, hogy már ma éjjel csatánk lesz, – mondta Tüskés tábornok, egy kevély, tekintélyes hangya. Ő volt a vezér helyettese.

– Én bizonyosra veszem, hogy csata lesz, – felelt Zúgó tábornok, a vezérkar feje.

– Fogadok egy dézsa mézbe, hogy nem lesz, – kiáltotta hevesen Tüskés.

A vezér csendet intett.

– Uraim, – szólt, – ilyen komoly pillanatban ne fogadjunk semmiben, hanem vitassuk meg nyugodtan a körülményeket. Miből következteti ön, Tüskés tábornok, hogy nem lesz csata, noha előre nyomulunk?

– Mert a nyakamat teszem rá, hogy a barna hangyák nem fogják védeni a Csörgő patakot! – állította Tüskés.

– Én pedig meg vagyok győződve róla, hogy védeni fogják, – ellenvetette Zúgó.

– Két tehenet teszek egy lyukas gomb ellen, hogy nem védik! – kiáltotta Tüskés.

– Megint fogadás! – szólt szemrehányóan a vezér.

Aztán Zúgóhoz fordult ezzel a kérdéssel:

– Tábornok úr, miből gondolja, hogy védeni fogják a patakot?

– Mert tudom, hogy a barna hangya okos nép. Gyengébb, mint mi, de értelem dolgában versenyez velünk. Fő tisztjeik tanult, óvatos katonák és nem követnek el olyan baklövést, hogy ne védelmezzék az olyan fontos és kitűnő hadvonalat, amilyen a Csörgő patak.

Tüskés az asztalra csapott.

– Micsoda beszéd ez?! – kérdezte villogó szemmel. – Ostobák, hülyék népe a barna hangyák népe, a vezérek szamarak. Én mondom!

– Nem jó vezér az, aki az ellenséget lekicsinyli, – jegyezte meg erre Zúgó.

Tüskés fölugrott és kardot akart rántani, hogy levágja azt, aki az ő vezéri képességét kétségbe merte vonni, de a vezér egyetlen tekintete visszatartotta.

– Nyugalom! – kiáltotta ez haraggal. – Nyugalom, mert végig csípek az urakon!

Mély csönd támadt. Mindenki félt a vezértől, senki ellentmondani nem mert. A vezér kivette az óráját és megnézte.

– Különben mindjárt megtudjuk, kinek van igaza, – mondotta. – Tüzes százados már nem késhet sokáig.

Ebben a percben jelentették, hogy a százados megérkezett. Mindenki szeme a belépőre szegződött.

– Nos, százados úr, védik-e Csörgő patakot? – kérdezte a vezér.

– Nem, – felelt a százados.

– Megmondtam, úgy-e? – rikkantott föl diadallal Tüskés tábornok, megvetően nézve végig Zúgón. Ez pedig így kiáltott föl:

– Vigyázzunk, urak! A barna hangyák bizonyosan lesben állanak. Törbe akarnak csalni bennünket! Ott leselkednek ők a patak túlsó partján!

– Nem gondolnám, – mondta a százados. – Találtunk egy helyet, ahol a víz fölött híd gyanánt egy görbe ág hajlott át. Ezen átmentünk a patak túlsó partjára.

– Nos, nos, mit láttak ott? – kérdezte a vezér.

– Semmit. A túlsó part is elhagyatott. Kikémleltük az egész vidéket, híre, hamva sincs sehol az ellenségnek. Mérő ezredes a négy katonával a természetes hídnál maradt, hogy a sötét-ségben el ne tévesszük.

– Hogyan? – kérdezte a vezér. – Hát hidat sem kell építenünk?

– Nem, – felelt a százados. – A faágon akár az egész táborunk átkelhet a patak túlsó partjára.

A vezér fölkelte helyéből és ünnepiesen így szólt:

– Urak, nincs veszteni való idő. A hadsereget tüstént föl kell ébreszteni. Tüskés tábornok, ön az első hadtesttel azonnal megindul, átkel a patakon és megszállja a Bürkös hegyet.

– Repülök! – kiáltott örömmel Tüskés. – Uraim, mienk a barna hangyák birodalma! Fogadok három házba, hogy a barna hangyák városában reggelizem.

– Már megint fogad! – dörögte a vezér.

Tüskés elsietett, lesújtó tekintet vetve Zúgóra, aki fejét rázva ült helyén. Nem tetszett neki a dolog.

– Valami cselt forralnak a barnák, – mondotta a vezérnek.

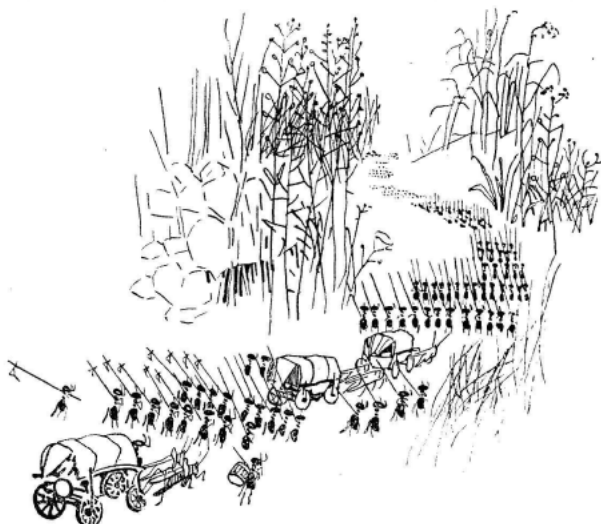
– Majd vigyázunk magunkra, – válaszolt hidegen a vezér.

Zúgó sóhajtott. Érezte, hogy amióta a százados az ő aggodalmait megcáfolta, tekintélyén csorba esett.

– Uraim, – szólt most a vezér a tábornokokhoz, – állítsák talpra az egész hadat, és indítsák Tüskés után. Ha aztán cselt forral az ellenség, résen, leszünk. Mindig Tüskés serege nyomában legyünk. Előre, urak!

Odakünn a tisztek kiadták a jelszót:

– Talpra, vitézek!

Dob nem pergett, trombita nem harsogott, nehogy megtudja az ellenség, mi készül.

Nemsokára hadi rendben állt a vörös hangyák tábora. Tüskés tábornok hadteste nesztelenül, de gyors lépéssel haladt a Csörgő patak felé. A sereg úgy nyúlt el a mezőn, mint valami sötét folyó. Útját megvilágította az erdő piros füstje.

A Tüskés hadteste eltűnt már az éjszakában, mikor megindult a főszereg. Valóban félelmes látvány volt az óriási had. Legalább a barna hangyákra nézve félelmetes lehetett. Vége, hossza nélkül marsolt a sereg. Minden csapat élén és oldalán tiszték haladtak és minden percben hírhozó katonák rohantak el a sorok mellett. A hadsereg mögött szekerek vonultak, azokon ültek a hangyaasszonyok, gyermekek, azokon vitték a bábokat, lárvákat, az eleséget, majd a pásztorok a levelész-csordát hajtották. A szekereket és a csordát erős katonai őrség övezte, végül pedig az utócsapat következett, mely szintén nagyszámu volt.

Igy közeledett a veszedelem a barna hangyák városához, mely még mindig mély csöndben aludni látszott.

Hej, barna hangyák, vigyázzatok! Mit csináltok? Szunnyadoztok házatokban, hogy oly mély csöndben vagytok! Talpra, talpra! Nem látjátok, hogy Tüskés tábornok hadserege már a Csörgő patakhoz ér? Nem látjátok a vörös hangyák utána húzódó áradatát?

– Csitt, csönd! – suttogták olykor a vörös hangyák tisztjei. – Csitt! Észre ne vegyenek bennünket a barna hangyák!

Tüskés tábornok mondását ismétli magában az egész sereg:

– A barna hangyák városában reggelizünk!

A hosszabb fű csúcsán egyenletes távolságban örök ültek és a távolba kémleltek. Az elhaladó csoporthoz leszóltak:

– Csak előre! Nincs semmi baj!

IV. A Csörgő pataknál.

A Csörgő-patak vékonyka kis ér. Gyermekek is átléphet rajta. A hangya szemében azonban akkora, mint a Duna.

A patak túlsó partján emelkedett a Bürkös-hegy. Ez is csak kis halmocska. Az ember könnyen átlépheti. A hangya azonban bátran hegynek tarthatja. Hosszu halom-sánc volt ez, mely félkör alakban fogta körül a barna hangyák városát, úgy, hogy aki a városba akart menni, ezen a halmon kellett átkapaszkodnia.

Tüzes százados volt a támadó hadtest kalauza. Vezetésével a vörös hangyák egyenesen a faág-alkotta hídhhoz értek.

Itt várakozott Mérő ezredes a katonáival.

– Mi ujság, ezredes? – kérdezte Tüskés tábornok.

– Minden rendben van, tábornok úr, – felelt Mérő.

– Nem mutatkoztak a barnák?

– Egyetlen fia sem. Pedig ugyancsak átvizsgáltuk a föld minden repedését.

– Csakugyan járható a híd?

– Pompásan. Háromszor is megvizsgáltam s úgy találtam, hogy millió katona is átkelhet rajta a folyón.

– Gyerünk hát a hídhhoz!

Tüskés a tisztjeivel a hídhhoz ment. Szép megfeszült ívben faág hajlott át a vizen. A túlsó parton az ág vége a földben volt, az innensőn azonban erős fűszállal iszalag-gyökerhez volt kötözve.

– Ezt a hidat bizonyosan a barna hangyák építették, – mondta Mérő ezredes, – és megfeleltek róla.

– Mondtam, hogy ostoba nép az! – kiáltotta Tüskés. – És az az okvetetlenkedő Zúgó még azt állította, hogy eszes fajzat.

– Nekünk mindenesetre hasznunkra válik a feledékenysége, – mondta Mérő ezredes.

Tüskés tábornok seregéhez fordult:

– Előre a hídra! Odaát pedig azonnal megszálljuk a Bürkös hegyet.

A tábornok maga lépett elsőnek a faágra. Fürgén, ügyesen kúszott utána a vörös hangyák tömege. A híd csakhamar sötétlett a hangyáktól.

E percben egy dombon megjelent a vörös hangyák főszerege. A Csörgő-patak még meglehetősen távolságban volt, de a vezér messzelátóján a tűz fényében odáig látott.

– Csakugyan ott a híd! – kiáltotta vígan. – Tüskés tábornok hadteste már megkezdte az átvonulást.

Zúgó tábornok a vezér mellett állt.

– Vezér! – mondta. – Vigyázzunk! Én cselt sejték. Ne higgyük, hogy a barna hangyák csak ilyen könnyű szerrel átengedjenek a vizen.

– De hiszen látja, tábornok, hogy átengedik! – felelt a vezér. – Ott megy a sereg a hídon!

– Uram, vezérem, – szolt esdeklő hangon Zúgó, – hívja vissza a sereget, amíg nem késő!

A vezér megütközve kérdezte:

– Visszahívjam? Most? Mikor már csaknem a túlsó partra ért a hadtest?

– Ne bízzunk abban a hídban! Én ismerem Karakán tábornokot, a barna hangyák hadvezérét. Tudom, hogy az gondos, eszes és furfangos hangya. Igen, ha Mérges tábornokot nevezték volna ki a barna hangyák hadvezérévé, bíznam a sikerben, mert Mérges nem sokat ért a hadvezetéshez, de Karakán ért hozzá és Karakán veszedelembe sodor bennünket.

A vezér a patak felé mutatott.

– Odanézzen, Zúgó! Ott a felelet az ön számára. Tüskés seregének az eleje átért a hídon. Éljen! A barna hangyák országában vagyunk!

A vezér a főszereg felé fordult:

– Előre, előre! Minél gyorsabban a hídra! Előre!

A hangya hadsereg rohanva sietett a patak felé. Csalán vezér még a dombon maradt, és csúfondárosan szolt Zúgóhoz:

– Nos, barátom, hívjam vissza katonáinkat az ellenség földjéről?

– Ezt tanácsolom most is, – felelt Zúgó.

A vezér messzelátójával ismét a hidat kémlelte. Lelkesen kiáltotta:

– A hadtest zöme már a túlsó parton van!

– Annál rosszabb, – mondotta Zúgó.

A vezér Zúgóhoz fordult:

– Tábornok, ön talán az ellenséget félti?

– Én a Tüskés tábornok hadtestét félttem, – felelt Zúgó.

– És csakugyan azt tanácsolja, hogy gyáván meghátráljunk olyan ellenség előtt, amelyet nem is látunk?

– Úgy van, ezt tanácsolom – válaszolt szilárd hangon Zúgó.

A vezér toppantott lábával. Éles hangon mondotta:

– Ilyen tanács árulóhoz illik!

Ezzel elfordult Zúgótól és ismét a hidat nézte:

– Nagyszerű siker! – kiáltotta. – Tüskés egész hadteste átkelt a folyón és most rohamlépésben tör a Bürköshegy felé... Ah, hah! Teremtöm! Mi ez?

A vezér elejtette a messzelátóját és rémülten nézett a híd felé.

– Mi történt? Mi az? Baj van?

E kérdéssel rohanta meg a vezért kísérete. Csalán fuldokló hangon mondotta:

– A faág, amint Tüskés hadteste átkelt, visszapattant a túlsó partra... nincs többé híd a patakon... és főszeregünk még nem is ért a folyóhoz... a túlsó parton a földből egyszerre legalább százezer barna hangya bújt elő... körülfojták tízszeres erővel Tüskés tábornok seregét, amelyet kelepcébe csaltak... mi nem mehetünk bajtársaink segítségére...

A vezér kísérete a szörnyű fordulat hírére megdöbbenve hallotta. Zúgó tábornok sóhajtván szólt:

– Megmondtam, megmondtam!

Csalán vezér ismét fölvette a messzelátót, és borzadva rebegte:

– Jaj, hogy kaszabolják, ölik a mieinket! Nekiszorítják a folyónak... és mi kénytelenek vagyunk tehetetlenül nézni annyi ezer bajtársunk pusztulását!

A vezér most Zúgóhoz fordult:

– Bocsásson meg, tábornok úr, hogy kételkedtem önben. Most kérve-kérem, vegye át a sereg vezérletét s ha lehet, mentse meg, ha nem lehet: bosszúlja meg bajtársainkat.

Zúgó meghajlott a vezér előtt, aztán így szólt:

– Elsősorban azt kell most megtennünk, amivel kezdenünk kellett volna: hidat építeni a folyón. Minden katona segítsen építeni. Mindenki hordja a fát és agyagot. A mérnökök keressék ki az alkalmas helyet és mérjék ki pontosan a híd vonalát. Most éjfél. Estig készen lehet a híd. Ha Tüskés estig védelmezi magát, serege maradékát megmenthetjük. Rajta tehát! Építsük a hidat!

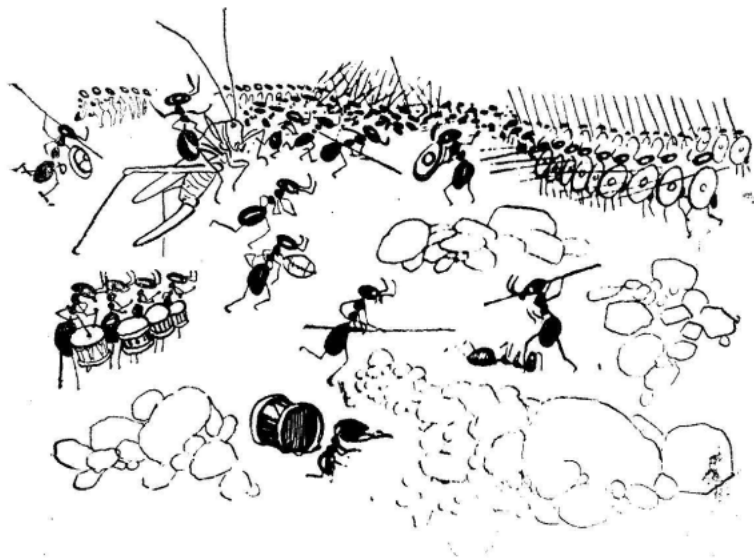
*

Mi történt tehát a barna hangyák táborában?

Karakán tábornok a vörös hangyák hadüzenete után haladéktalanul kivezette a barna hangyákat a városból és a Csörgő-patak partján hadirendbe állította. A folyó mentén hosszú láncban állottak a barna hangyák, készen arra, hogy utolsó lehelletükig védjék országuk határát. Karakán maga osztotta szét a sereget s a gyöngye pontokat meg is erősítette. Sáncot hányatott és árkot ásatott. Az egész sereg lelkes harci vágygal várta a vörös hangyákat.

Karakán tábornok ez alatt gondba borultan járt-kelt a parton. Egyszer így szólt Hidas őrnagyhoz:

– Őrnagy úr!

– Parancsoljon, tábornok úr!

– Látja ezt az ágot?

A patak partján a földbe mélyedve, rézsutosan hajlékony fűzfaág emelkedett. Csaknem áthajlott a patakon.

– Látom, tábornok úr.

– Ebből a fűzfaágból könnyen hidat lehetne készíteni.

Az őrnagy meglepetve kérdezte:

– Átmegyünk a patakon?

– Nem. De szeretném, ha az ellenség egy része jönné át.

– Az ellenség? Nem értem.

– Majd megérti. Jöjjen kissé oldalt, ahol senki se hall bennünket.

A tábornok és az őrnagy a göröngy mögé vonultak.

– Azt a fűzfavesszőt talán a víz sodorta ideig és mélyen belefúródott a patakba, de lehet, hogy valamely pásztorgyerek szúrta a földbe. Ha sikerülne ívalakban áthajlítani a folyón és a túlsó parton lekötni, takaros híd származhatnék belőle.

– És aztán? – kérdezte feszült érdeklődéssel Hidas őrnagy.

– Aztán néhány bátor vitézünk elrejtőzik a túlsó oldalon. Mi pedig ezen a parton úgy elbúvunk, hogy nyomunk se marad. A vörös hangyák azt hiszik, hogy mi alszunk odahaza és a fűzfahídról is megfélemlítettünk, átkelnek. Mikor egy részük átment a hídon, a túlsó parton

elrejtett vitézeink hirtelen szétrágják a vesszőt lekötő fűszálakat, a fűzfavessző visszapattan... s a vörösek kelepcénkbe esnek.

– Értem! – kiáltotta lelkesen Hidas! – A hídon átkelt vörös hangyák nem hátrálhatnak, mert mögöttük van a folyó és a túlsó parton levő vörösek se siethetnek a segítségükre.

– Úgy van. A mi föld alá rejtőző hadunk előtör és megsemmisíti az átkelt csapatot.

– Kitűnő terv, – vélte Hidas.

– Csak az a kérdés, – folytatta Karakán tábornok, – hogy mi módon hajlítsuk át a fűzfavesszőt folyón?

– Mi se könnyebb ennél. Annyi hangyánkat küldjük rá a vesszőre, hogy terhük alatt áthajlik a vessző.

– Lehetséges az?

– Bizonyos.

Karakán kiadta a rendeletet és nemsokára sűrű tömegben indultak a hangyák a vessző felé, ügyesen rákapaszkodva. Előbb száz, azután ezer, kétezer, háromezer hangya kúszott az ingó ágra, mely hajlani kezdett a túlsó part felé. Végre lehajlott egészen.

A vessző hegyén kapaszkodó hangyák leugráltak a partra és fürgén szétfutottak, hogy kötözésre alkalmas szálakat hozzanak. Nemsokára ügyesen le volt hurkolva a vessző vége. A híd készen volt.

Karakán megfúvatta a trombitát. Visszatérőt fúvatott. A hangyák mind visszavonultak a hídról és a túlsó partról a táborukba.

– Ki vállalkozik arra, – kérdezte Karakán, – hogy a túlsó partra megy és ott megvárja az ellenséget?

Egyszerre tízezer vitéz állt elő.

– Nem kell ilyen sok vállalkozó, csak kettő, de az a kettő a legkisebb hangya legyen, hogy az ellenség észre ne vegye!

A fővezér szavaira két csepp hangya futott elébe. Nini, hiszen ezek a kis hangyák jó ismerőseink! Az egyik Csipi volt, a másik Csupi. Vajjon mit akarnak?

Csipi mélyen meghajolt a fővezér előtt.

– Én vagyok a legkisebb, – mondta.

– Meg én, – toldotta meg Csipi szavait Csupi.

Karakán mosolygott.

– Látom, hogy ti vagytok a legkisebbek, – mondotta, – de ti nem vagytok katonák.

– A hazaért mi is örömmel feláldozzuk életünket, – mondotta Csupi.

– Bármely percben, – így Csupi.

A fővezér nyájasan nézte a két csöppséget, aztán Hidashoz fordult:

– Voltaképpen a két kicsivel a siker biztosabb lenne. A felnőtt hangyát észrevehetik és megakadályozhatnák a híd kötelének szétrágását, míg ezek az aprók észrevétlenül foglalkoztathatnák rágóikat.

– Van-e jó rágótok, fiaim? – fordult a kicsikhez.

– Van, – felelt mind a kettő.

És megmozgatta a rágóját.

– Helyes kis hangyák vagytok, – mondotta a fővezér, – menjetek át a hídon, rejtőzzetek el és mikor az ellenség előhada elvonult, rágjátok el a köteléket. Értettétek?

– Igenis, értettük!

E percben két katona jelentkezett. Iczi meg Piczi.

– Tábornok úr, – szólt, – ez a két kis hangya a mi gyámoltunk. Mind a kettő elszökött hazulról, hogy a háborúba menjen s mi megigértük édesanyjuknak, hogy hazaküldjük.

– Erre a két bátor kis hangyára szükségem van, – felelt Karakán, – ők fogják szétrágni a fűzág kötelékét. Őket senki se fogja észrevenni.

A két kis hangya büszkén nézett gyámolójára.

– Búcsúzzatok el gyámfiaitoktól, – intett a fővezér a két tartalékosnak.

Iczi meg Piczi megölelte a két apróságot. A másik percben a hídon kúszott Csupi meg Csupi.

– Alig lehet látni őket, – mondta eléggülten Hidas. – Pedig az égő erdő fénye idevilágít. Igazán szerencse, hogy ez a két apróság a táborba szökött.

Ebben a percben jött dülva-fülva Mérges tábornok.

– Ki készítette ezt a hidat? – kérdezte dühösen.

– Én, – felelt Karakán.

– Mi célból?

– Hogy átjöhessen az ellenség rajta.

– Hiszen ez árulás! – kiáltotta Mérges.

– Az én dolgaimért felelek!

Karakán megfűvatta a trombitát és ezt kiáltotta:

– Az egész sereg bújjon a föld alá!

A következő percben a hadsereg a föld repedéseiben eltűnt. Mérges egyedül maradt.

– Árulás! Hazaárulás! – kiabálta.

Aztán bölcsen és gyorsan visszahátrált a város felé, mert mit lehessen tudni, nincsenek-e a vörösök már a parton?

*

El lehet képzelni Tüskés meglepetését, mikor a barna hangyák hadtestét tízszeres túlerővel körülfogták. Az ellenség a földből bújt elő. Alig hitt szemének.

– Mi ez? – kérdezte álmélkodva.

– Kelepce, – felelt Markos főhadnagy, aki mellette állt. – A barna hangyák harcrakészen vártak bennünket.

– Annál jobb! – kiáltotta Tüskés. – Legalább mindjárt végünk velük. Előre a Bürkös-hegy felé!

A tábornok parancsát a tisztek tüstént közölték a katonasággal, ami úgy történt, hogy a tábornok összeértette tapogatóit a tisztekkel, a tisztek az altisztekkel, az altisztek a katonákkal. Így aztán egyszerre megértette az egész sereg, hogy mit kell tenni. A hangyák úgy beszélnek egymással, hogy tapintóikat összeértetik és billegtetik, mi azonban elbeszélésünkben nem ismételjük minduntalan, hogy csápjaikat összeértetik, hanem egyszerűség okáért csak a beszélgetés értelmét mondjuk el.

A vörösek egyszerre rohamra sorakoztak s a következő pillanatban a barna hangyák felé özönlöttek, hogy áttörjék seregüket. Mint egy nagy sötétvörös zuhatag, úgy omlott a vörös sereg előre. Hej, barna hangyák, megálljátok-e a sarat ennyi haláltmegvető, bátor ellenféllel szemben?

Markos főhadnagy rohant legelől csapatával, utána, mint a fergeteg, Tüzes százados katonáival.

A vitéz százados nagyon röstellte, hogy rászedték a barnák, mert, – mint talán emlékeznek a kis olvasók, – ő volt megbízva annak kikémlésével, védik-e a barna hangyák a Csörgő-patakot? Ott volt bizony elrejtőzve az egész barna hadsereg a pataknál, de Tüzes egyetlen hangyácskát se vett észre. Most hát ezt a tévedését vitézségével akarta jóvá tenni. Tüzes századja után rohant valamennyi vörös század, valamennyi vörös ezred...

Megmozdultak a barna hangyák is. Nem várták be az ellenséget, hanem elébe mentek.

Kardos főhadnagy ment elől csapatával és így bízta Rajta káplárt:

– Rajta, fiam. Rajta!

Rajta fiam nem is mondatta ezt kétszer magának. De egyetlen barna hangyát se kellett sokat biztatnia. Hiszen hazájukat, városukat védtek!

Most összecsaptak.

A vörös hangyák és a barna hangyák csakhamar egyetlen gomolyagban hömpölyögtek a csatatéren. Az ellenséges hangyák rágóikkal megragadták és megölni igyekeztek egymást. Hangya hangya ellen küzdött.

Hej, szegény barna hangyák! Az izmos, kemény, harcias erdei sereg úgy verte le a barna hangyák első sorait, mint a pozdorját. De a gyöngébb gyepi hangyák nem hátráltak. Ha elesett az első sor, helyébe lépett a második, harmadik és új meg új barna harcosok küzdöttek meg a rettenetes erdei néppel. Száz meg száz hangya holtteste fődte már a csatateret. Nemcsak barna hangya, vörös is sűrűn hullott. Minden két elesett hangyára egy vörös esett, mert a barna hangya, ha csak tüstént nem végzett vele ellenfele, belevágta rágóit az erősebb vörösbe és nem bocsájtotta el addig, amíg vele együtt le nem hanyatlott a fűbe és ki nem adta páráját. Küzdöttek a jobb szárnyon, a bal szárnyon, a középben, néhol száz hangya is gomolygott egy nagy dulakodó, marakodó csomóban.

Egyszerre örvendetes hír futott végig a vörös hangyák tömegén:

– Áttörtük az ellenséget! Előre!

Látnivaló volt, hogy a középben egy helyen szétszakadt a barna hangyák vonala, mert azon a helyen egész ezred barna hangya feküdt holtan. Elesett az ezred egy szálga. A vörös hangyák diadalmasan özönlöttek a támadt rés felé:

– Mienk a győzelem!

– Még nem, – szólta Kardos főhadnagy, aki csapatával futva érkezett a veszélyes pontra, hogy föltartóztassa az ellenséget.

– Nem addig, amíg engem láttok! – kiáltott Rajta, a káplár, vitézül leharapva egy vigyázatlan vörös lábát.

A vörös hangyák megrohanták a csapatot. Tüzes százados egyenesen Kardos főhadnagynak rontott.

– Megeszlek, barna! – kiáltott Tüzes tüzesen.

– Kissé kemény falat leszek, – felelt Kardos nyugodtan.

Ezzel összementek. Ugyanakkor Rajta káplár előtt termett egy hetyke vörös harcos.

– Add meg magad, barna! – kiáltotta gögösen belekapaszkodva a káplárba.

– Soha, – felelt Rajta.

– Megöllek!

– Vagy én téged.

A vörös mérgesen nézett a barnára.

– Tudod-e, ki vagyok én? – kérdezte. – Én vagyok a Hajrá!

– Én pedig a Rajta!

– No, hát akkor hajrá!

– Csak azért is rajta!

Kardos főhadnagy a küzdelem hevében odakiáltott a káplárnak:

– Rajta, fiam, Rajta!

– Már rajta vagyok, – felelt a káplár.

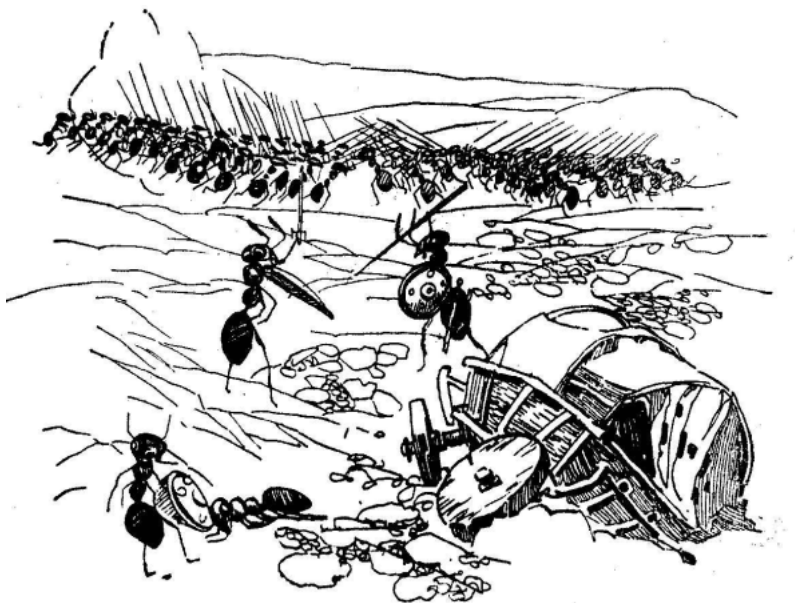
Kardos főhadnagy gyöngébb volt, mint Tüzes százados, de higgadtabb. Mikor izmos ellenfele szilaj dühvel rájarohant, ügyes mozdulattal félreugrott, úgy, hogy Tüzes elvágódott a földön. Kardos azonnal ellenfele hátán termett és a rágójával hatalmasan beleharapott. Tüzes fel akart ugrani, de Kardost nem tudta lerázni magáról, mert ennek rágói mind mélyebbre fúródtak testébe; végre összeesett a szerencsétlen Tüzes.

– Győztél, barna! – mondta Tüzes és mereven kinyújtózott. Kimúlt.

Kardos odakiáltott a káplárnak:

– Hogy vagy, Rajta?

– Rajta, – felelt a káplár.

– Hogy-hogy?

– Úgy, hogy rajta vagyok a Hajrán.

Bizony szegény Hajrá rettenetesen összemarva feküdt a csatatéren és Rajta győzelmesen pihent holttestén. A barna hangyák nagy lelkesedéssel látták Kardos és Rajta győzelmét, mert ritka dolog, hogy gyepi hangya egymagában végezzen erdei ellenfelével. A hazaszeretet azonban megkésztette a kis állatok erejét.

A vörös hangyákat pillanatra megdöbbenetette Tüzes százados eleste, de a másik percben annál nagyobb dühvel vetették magukat ellenükre. Kardos és Rajta csapatukkal vitézül küzdöttek, de mindketten megsebesültek és már csaknem elnyomták őket. Észrevette a veszedelmet Karakán tábornok, aki egy vakondtúrásról figyelte a csata folyamatát.

– Eszes ezredes, siessen Kardos segítségére, – szólt a mellette álló tisztnek.

Az ezredes egész dandár barna hangyával sietett a baj helyére. Nemsokára öt-hat barna hangya is beleragaszkodott minden vörösbe és az erdeiek csapatostól hullottak el, összemarcangolva, széttépve. Akik életben maradtak, lassan hátrálni kezdtek a Csörgő-patak felé.

Tüskés tábornok látta a csata fordulatát és legjobb tisztjeit szólította, hogy újra rohamra vigyék a sereget.

– Tüzes százados! – kiáltotta.

– Elesett, – feleltek a katonák.

– Markos főhadnagy!

– Elesett.

– Hát minden tiszttem elesett? – kérdezte rémülten Tüskés.

– Csaknem valamennyi, és a sereg java.

Tüskés megdöbben. Eszébe jutott, hogy ma aligha fog a barna hangyák városában reggelizni. De mit tegyen? A barna hangyák hatalmas tömegei egyre jobban közeledtek, legázolva a vörösöket. Szégyen a futás, de hasznos. Tüskés a trombitáshoz fordult:

– Fújjad, fiam, a hátrálót! Visszamegyünk a Csörgő-patak túlsó partjára.

A trombita megszólalt. Ebben a percben rémülten rohant elő Mérő ezredes.

– Tábornok... tábornok...

– Mi baj, ezredes?

– A híd... a híd...

– Mi történt a híddal?

– Nincs többé.

Tüskés szinte kővé meredten bámult Mérőre.

– Hát hova lett a híd? – kérdezte, mikor magához tért.

– A híd a barna hangyák csele volt. A túlsó parton barna hangyák voltak elbujtatva és mikor mi átkeltünk a folyón, a fűzfaág kötelékeit elrágták... az ág visszapattant az innenső partra... kelepcébe estünk... a barna hangyák a hídnál maradt csapatunkat már beleszorították a folyóba... körül vagyunk kerítve...

– És főszeregünk? – kérdezte a szerencsétlen vezér.

– Ott áll a túlsó parton, de nem tud segíteni rajtunk. Nem tud átkelni a vízen híd hiányában.

– Rettenetes! – nyögte Tüskés. – Mihez fogjunk most?

Mérő ezredes körülnézett.

– Legjobban tesszük, ha ezen a helyen elsáncoljuk magunkat és addig védekezünk, amíg a mieink hidat nem vernek a vízen és segítségünkre nem jöhetnek.

Tüskés azonnal elrendelte, hogy a katonák elsáncolják magukat. Amíg az egyik vörös hangyacsapat harcolt, a másik sáncot hányt. A barna hangyák szakadatlanul ostromolták a sáncokat, egyiket a másik után elfoglalták, de Tüskés serege, noha csapatostól hullottak katonái, még vagy két-három óra hosszat védte magát. Egyszer Tüskés, aki egy halmon állt, átnézett a Csörgő-patak túlsó partjára, ahol javában építették a hidat a vörös hangyák.

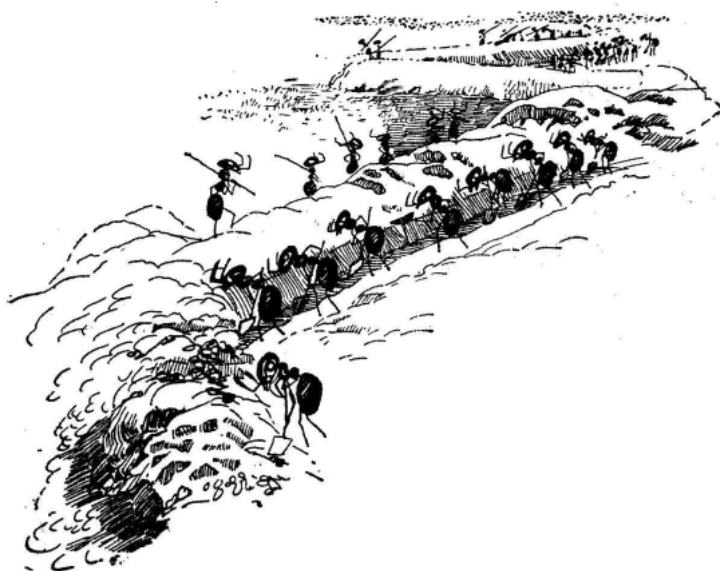
– Ki vezeti a hídépítést? – kérdezte Tüskés a mellette álló Mérőtől.

– Úgy látom, Zúgó tábornok, – felelt a kérdező.

Tüskés arca elborult vetélkedő társa nevének hallatára.

– E szerint Zúgó a vezér?

– Valószínűleg.

Tüskés erre maga tűzte ki a fehér zászlót. Zúgó tábornoktól a szabadság se kellett neki. Hogy Zúgó eldicsekedjék, hogy ő mentette meg Tüskést! Soha! Inkább kitűzte a fehér zászlót és fogságba ment. A hadtest maradéka, valami háromezer vörös hangya, megadta magát, Tüskés tábornokkal egyetemben.

A csatának már vége volt, mikor megjelent Mérő tábornok Villám generálissal, a hadügy-miniszterrel. Mérő arca diadaltól ragyogott.

Karakán tábornok a hadügyminiszter elé ment. Ez tüstént ezt kérdezte a fővezértől:

– Igaz-e, hogy ön hidat készített a Csörgő-patakon?

– Igaz, – felelt Karakán.

Mérges kárörvendően mosolygott.

– Mi célból készítette a hidat? – kérdezte tovább a hadügyminiszter.

– Hogy az ellenség átjöheszen rajta.

A hadügyminiszter ezen a válaszon elképedt, Mérges pedig kacagott örömeiben. Most aztán befellegzett Karakánnak! Miféle vezér az, aki maga épít hidat az ellenségnek!

– És átjött az ellenség? – kérdezte a hadügyminiszter,

– Átjött.

– Hahaha, huhuhu! – nevetett Mérges. – Átjött? Talán pecsenyével fogadták ideát az ellenséget? Mézes kaláccsal?

– Hát hol az ellenség? – kérdezte a miniszter.

– Itt!

Éppen akkor kísérték arra a háromezer fogoly vörös hangyát a barna katonák.

– És ott! – mutatott Karakán a csataterre, ahol háromezer vörös hangya holtan feküdt.

A hadügyminiszter Mérgeshez fordult:

– Tábornok úr, ön alighanem rágalmazta Karakánt.

Mérges elképedve bámult a foglyokra, az elesettekre, Karakánra, a diadaltól mámoros barna hangyákra, Karakán pedig elbeszélte a csata lefolyását.

– Eszerint győztünk! – mondta Karakánnak a hadügyminiszter. – Köszönöm, tábornok úr, önnek és vitéz katonáinak a győzelmet! Sietek, hogy a diadal hírért megvigyem a városba.

A nap tüzesen ontotta sugarait a földre. A csata folyamán megérkezett a reggel és a világosság. Harmat ragyogott minden fűszálon és büszkeség a barna hangyák szemében. Büszkén nézték, amint a háromezer fogoly vörös hangya hosszú vonalban a város felé gomolygott. A foglyok előtt, mögött, oldalt erős barna hangyaörség.

Fejüket lesütve ballagtak a vörös hangyák. Tudták, mi sors vár rájuk. A hangyák világában az a szokás, hogy a hadi foglyot rabszolgául használják. A rabszolga sorsa pedig szomorú.

Tüskés egymaga nem eresztette le az orrát. Ellenkezőleg. Elégtétellel mondotta a mellette ballagó Mérő hídépítő ezredesnek:

– Ej, de dühös lehet most az a Zúgó! Hehehe, már azt hitte, hogy lefőzte Tüskést! Most aztán nem dicsekedhetik azzal, hogy megmentette Tüskést és hadtestét. Hahaha, a Tüskés alaposan megsúrta Zúgót.

Mérő erre szomorúan jegyezte meg:

– Igen, Tüskés megsúrta Zúgót, de legjobban a vörös hangyák népét súrta meg.

Ez a válasz a nyegle Tüskésnek nem tetszett. Nem is szólt az egész úton Mérőhöz.

A barna hangyák városában ezalatt izgatottan várták a csataterre a híreket. Izgatottan, de nem türelmetlenül. A hangyák egyik nagy erénye a türelem. A városban teljes rend volt. Mindenki végezte a maga dolgát. A pékek sütöttek, a mészárosok húst vágtak, a gyümölcsösök gyümölcsöt hordtak össze; aki nem ment a csataterre, a szokásos hangyaszorgalommal végezte napi feladatát. Még az iskola se szünetelt.

Kora reggel hosszú sorban álltak a teherhordók a kapuban, hogy a reggelit kiszállítsák a hadseregnek. A teherhordókkal mindenki küldött üzenetet a csatatéren harcoló barátjának, rokonának. Mikor az élelemszállító menet megindult, csaknem annyi üdvözlést vitt a táborba, mint ennivalót.

Hajnalban már híre terjedt a városban, hogy nagy csata folyik a Csörgő-pataknál. Munka közben hát minden barna hangya találgatta, hogy ki győz.

– Nem féltem Karakánt, – mondotta az egyik.

– Majd ad az a vörösöknek, – vélte a másik.

Egyszerre nagy mozgalom támadt a hangyaváros utcáin. Mérges tábornok rohant végig a főúton.

– Árulás, árulás! – hirdette. – Karakán áteresztette az ellenséget a Csörgő-patakon. Maga készített hidat számára.

A hangyanép megremegett. Hihető-e, hogy Karakán kardcsapás nélkül bebocsátotta az ellenséget az országba? A nép rémülten csődült össze. Egyik hangya a másiknak újságolta a rémhírt.

– Igaz lenne a borzasztó hír? – tudakolta az egyik csoport.

– Igaz, igaz, – felelt a másik csoport. – Végünk van! Mindjárt a város alatt lesznek a vörösek!

Növelte az izgatalmat, mikor látták, hogy a hadügyminiszter és Mérges a csatatérre sietnek.

Rémülten hurcolták a bábokat a város legfélreesebb és legmélyebb részére. A bábörző zászlóalj harcra készült, megfogadván, hogy csak holttestén át jut az ellenség a jövő nemzedékhez.

A kapu előtt levő harasztra és bokrokra több barna hangya fölmászott és a csatatér felé kémlelt. Olykor üzenetet küldtek arról, amit tapasztaltak.

– Minden csöndes a Bürkös-hegyig, – ezzel a hírral jött le a magasból az első hírhozó.

– Hát a Csörgő-pataknál mi történik? – kérdezték az alant csoportosulók.

– Azt nem láthattuk, mert a Bürkös-hegy elfödi.

Jó egy óra múlva izgatottan futott le a bokorról egy hangya:

– Jönnek!

– Kik?

– Nem lehet tudni. Egy nagy sereg közeledik.

Negyedóra mulva ez a hír döbbsentette meg a hangyavárost:

– Vörös hangyák jönnek!

A kaput bezárták, eltorlaszolták és fegyvert ragadott mindenki. A hangyák városa ostromra készült.

Egyszerre megzörgették a kaput. Egy őr kidugta a fejét. Egyetlen hangya állt a kapu előtt.

– Ki az? – kérdezte az őr.

– Villám, a hadügyminiszter.

A kapu megnyílt. Az őrség tisztelgett. Amint Villám belépett, a bejáratot azonnal eltorlaszolták.

– Nyissák ki a kaput! – szólt most a hadügyminiszter.

Az őrség tisztje elképedve bámult a parancs adójára.

– Hát nem jönnek a vörösek? – kérdezte.

– De jönnek. Háromezer jön.

– És mi kinyissuk a kaput?

– Persze. Mert, kedves barátim, az a háromezer vörös hangya fogoly.

Százan kérdezték egyszerre:

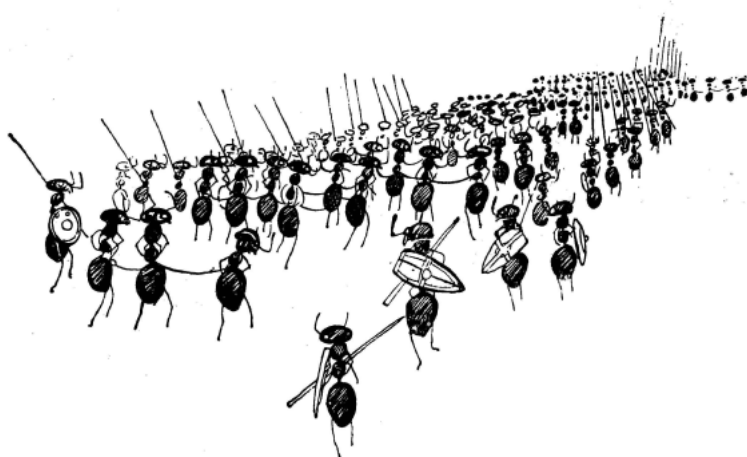
– Fogoly?

– Úgy van. Karakán fényesen megverte az ellenséget. Egy egész vörös hadtestet megsemmisített. Tüskés vörös hadtestét átszalta a Csörgő-patakon, körülkerítette és megverte. A hadtest fele elesett, a másik fele megadta magát. Egyetlen vörös hangya sem jutott vissza a Csörgő-patak másik partjára.

Nosza, volt öröm a barna hangyák városában.

– Győzelem, győzelem! – szállt villámgyorsan a hír a város minden zugába.

Ezrek siettek a kapuba, hogy lássák a foglyokat. Azok hamarosan meg is érkeztek. Hej, hogy bámulta a barna hangyák szelíd népe a fogoly erdeieket!

– És tudjátok-e, kiknek köszönjük jó részben a győzelmet? – szólt most Villám.

– Kiknek?

– Két apró gyerek hangyának, névszerint Csepp Csipinek és Parányi Csupinak.

– Hogy, hogy?

– Karakán tábornok, hogy az ellenséget a vízen átsalja, egy fűzfaágot hajtott át a patakon, és a hegyét a túlsó parton lekötöztette; azután a két kicsi hangya, mely erre a szerepre önként vállalkozott, elbújt a túlsó parton s mikor a vörös hangyák előhada a rögtönzött hídon átkelt, a fűzfaág kötelékét észrevétlenül elrágták. A fűzfaág visszapattant, a vörös hangyák a kelepcébe estek, a túlsó parton levő vörösek nem mehetek segítségükre.

– Derék Csiپی, derék Csupi! – mondogatta a nép.

Most előrohant a két anya.

– Jaj, jaj, mi lett az én drága Csupimból? – jajveszékelt Cseppné.

– Hát az én Csupimból? – síráncozott Parányiné.

– Azt bizony, jó lelkek, nem mondhatom meg, – felelt a hadügyminiszter meghatottan és aztán hozzá tette: – Akármі lett belőlük, vigasztaljon benneteket az a tudat, hogy nagy szolgálatot tettek a hazának.

A két hangyaanya elhallgatott. Hangyára nézve nincs nagyobb dicséret annál, hogy szolgálatot tett a hazának. Minden hangya boldognak érzi magát, ha a hazának áldozhatja életét, vagy azt, ami a legkedvesebb a szemében. Most hallgatott a két anya, otthon azonban, ahol senki sem látta, keservesen siratta kedves gyermekét. Most mi sors vár rájuk a kegyetlen vörös hangyák közt? Már bizonyosan megölték a szegénykéket.

A foglyokat kiosztották a nép közt. Első sorban azok kaptak vörös rabszolgát, akiknek hozzátartozója a csatában elesett, azután, akinek hozzátartozója az ellenség ellen harcol, s végül az öreg és gyöngé hangyákat látták el alkalmas szolgálával. Tüskés egy öreg utcásöprő rabszolgájává lett. Egész nap az utcát tisztogatta, ami nem éppen kellemes foglalkozás. Hozzá, ha rest volt, az öreg barna hangya bácsi végigszózott rajta egy bottal. Akárhányszor fölsóhajtott Tüskés:

– Látom már, hogy a legjobban magamat szúrtam meg!

V. Harc a hídnál.

Térjünk azonban vissza a vörös hangyákhoz. Zúgó tábornok, amint átvette a vezérletet, azonnal összehívatta népének építőmestereit és előadta nekik, hogy alkalmas helyen hidat kell építeni.

– Elkészülhet-e estig a híd? – kérdezte.

– Elkészülhet, – feleltek az építőmesterek.

– Hogyan építené a hidat? – kérdezte Csalán, aki éppen most ért a beszélgetőkhöz.

– Amíg sekély a víz, töltést készítünk földből, a mély vízben pedig fából hidat verünk, – felelt Zúgó.

– Az ellenség szemeláttára?

– A híd utolsó részét harcolva fogjuk építeni, de megépítjük.

– Hát fogjunk munkához!

Az építőmesterek olyan helyet kerestek, ahol szűk a folyó medre, a víz sodra még sem nagy. Mikor az alkalmas pontot kimérték, megállapították a híd fejét és szélességét. Aztán az egyik mester Zúgóhoz fordult:

– Tábornok úr, katonákra van szükségünk a hídépítéshez.

– Hányra?

– Tízezerre.

– Akár az egész hadseregre.

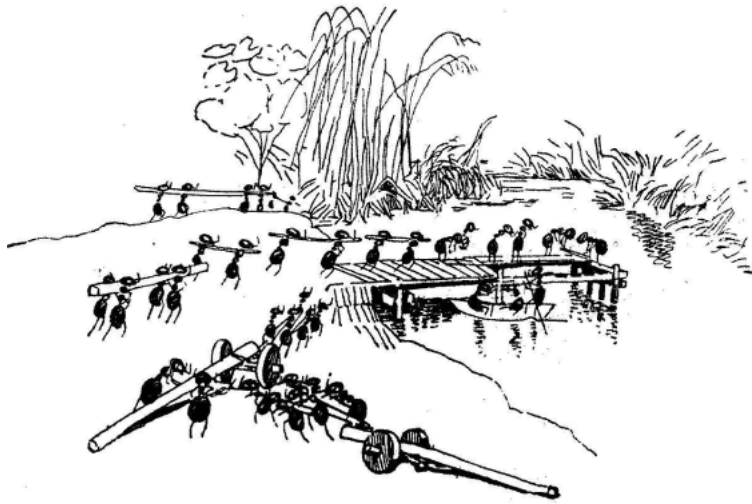
A vezér kiadta a parancsot és tízezer hangya vonult a híd kijelölt helyéhez.

– Mit tegyen a katonaság? – kérdezte Zúgó.

– A katonaság fele földet, a másik fele ágat hozzon.

A tiszték a katonák tudomására juttatták a tenni valót s mindjárt utána ezer meg ezer hangya hordta a földet és ágacskát. Mintha megelevenedett volna a föld sürgésüktől, forgásuktól. Végtelen sorban vonultak az építendő híd helyéhez: mindegyik csak egy kis göröngyöt cipelt, mely alig volt nagyobb a mákszemnél. Tízszer tízezer mákszem azonban csinos kis halommá válik. Másik része apró fadarabot, falevelet, szalmaszálat hurcolt a patak felé. Tízen is belekapaszkodtak az ágacskába és izzadva, erőlködve, de sikeresen vitték a vízhez. Némely nagyobb ágacskába százan is belekapaszkodtak: ezeket az ágakat a híd cölöpének szánták.

A töltés építése nehéz munka volt, de a hangya kiváló földmunkás és megbirkózott vele. Az ácsok és a hídépítő katonák az apró ágat beleverték az iszapba, a katonák pedig a földet, a levéllel és szalmával vegyest, az ágacskák közé hányták. A fa, a levél, a szalma arra való, hogy a földet megkösse. Sok földet elvitt a víz, de végre egy része megmaradt. Szakadatlanul jött-ment a sok földhordó munkás. Tízszer, hússzor, százszor térült-fordult minden hangya, míg végre a gát szilárdan megállt a sekély vízben. Persze, nem ment a dolog olyan gyorsan, mint elbeszélem, mert csak lassu, alapos munkával lehetett eredményre jutni.

Az építőmesterek folyton a munkások előtt jártak a mérőeszközzel és pontosan megjelölték az építés helyét és irányát. Mert a kis hangyanép mindent kiszámítva és meggondoltan cselekszik. És mindenki engedelmeskedett az építőmesterek utasításának.

Mikor a töltéssel annyira haladtak, hogy a parti sekély vizet áthidalták, eljutottak munkájuk nehezebb részéhez: a tulajdonképpeni hídépítéshez. Most nem hordhattak földet a vízbe, mert ez már mély és gyors volt; bármennyi földet süllyesztettek volna bele, elsodorta volna. Most a folyóba cölöpöket kellett leverniük, még pedig kis távolságba a töltéstől. De hogyan eresszék a cölöpöt a vízbe? Ennek is kieszelték az építőmesterek a módját. A töltés végére deszkát erősítettek, mely egy darabon benyúlt a víz fölé. A munkások a deszkára cipelték a cölöpöt és a megjelölt helyen belebocsátották a vízbe. Míg a deszkán levő munkások egy része a cölöpöt fogta, néhányan a pöröllyel várták, hogy beleverjék a folyó medrének a talajába.

Ez bizony keserves munka volt. A folyó százszor is elragadta a cölöpöt, olykor magával rántva két-három kis munkást is. De a folyó hasztalan szegült ellene a hídépítésnek, a hangyák türelmével nem bírt. Százegyedszer mégis sikerült függőlegesen beleállítani a vízbe a cölöpöt, melyre aztán rázúdultak a pörölők.

Öt ilyen cölöpöt vertek le egymás mellé. Egész sort. A víz a cölöpök és a töltés közt hagyott hézagon ömlött tova. Mikor az első sorral végeztek, következett, ettől kis távolságra, a második cölöpsor.

Most még nehezebb feladat váratkozott a kis építőmesterekre. Mert most már nem támaszkodott a deszkájuk, melyen dolgoztak, a szilárd töltésre, hanem csak a keskeny cölöpre, azonkívül pedig mindig hosszabb és súlyosabb cölöpöket kellett cipelniük, mert a folyó egyre mélyebb volt. A hangyaszorgalom azonban minden akadályt legyőzött.

Az első három cölöpsor leverése után keresztben deszkákat helyeztek a sorokra és készen volt a híd első részlete. A deszkát lapos fadarabkák képviselték, melyet egy helyen, ahol fát vágtak, bőséggel leltek. Így aztán lassankint mind több cölöpöt vertek le és deszkát helyeztek el, úgy, hogy a híd szépen benyúlt a folyóba. Ebéd táján már áthidalták a közepén túl.

Csalán, a vörös hangyák feje, egy halmon tartotta a főhadiszállást s onnan nézte a hídépítést. Számtalanszor forgatta messzelátóját a patak túlsó partjára, ahol a kelepcébe csalt vörös hangyák élet-halál harcukat vívták.

– Jól verekednek! – mondotta fölvidultan. – Ha így küzdenek, még idején segítségükre érünk.
Egyszerre fölkiáltott:

– Ah!

– Mi történt? – kérdezték a körülállók.

– Most háromszorannyi ellenség támadja meg őket, mint eddig... hátrálnak... hogy hull a vörös hangya, barna hangya!

Kis vártatva így folytatta:

– Sáncot vernek... helyes, helyes! Jól van, Tüskés!

Egy tiszt közeledett a csoporthoz. A vezérhez fordult:

– Kegyelmes uram, kémeket fogtunk.

– Hol vannak?

– Magunkkal hoztuk.

A vörös katonák két csepp barna hangyát tuszkoltak előre. Ni, hiszen ezek a mi kis ismerőseink!

– Hogy hívnak? – kérdezte a vezér.

– Én Csepp Csipi vagyok, – felelt az egyik.

– Én meg Parányi Csupi, – így a másik.

– Mit kerestek a mi táborunkban? – folytatta a vezér a kérdést.

– Harcolni akarunk ellenetek, – felelt bátran Csipi.

– És megverni titeket, – így Csupi.

A vörös hangyák nevettek. Csalán is mosolygott.

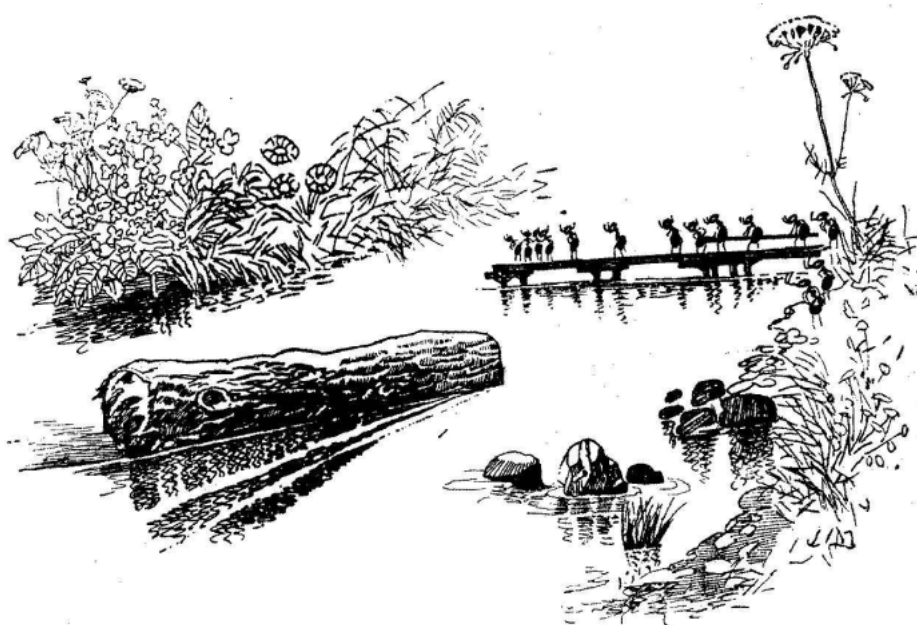
– Ti ketten? – kérdezte. – Ti ketten akarjátok tönkre tenni a vörös hangyák hadseregét?

– Mi ketten, – feleltek a kis barna hangyák.

A vörös hangyák a potrohukat fogták neveltükben. Csipi megharagudott.

– Ne nevésetek vörös hangyák, – mondotta, – mert mi ketten tettük tönkre a híres Tüskés generális hadseregét.

- Ugyan, ugyan? – mosolygott a vezér. – Már mint ti?
- Mi bizony. Mi csaltuk kelepcébe.
- Hogy-hogy?
- A dicső, nagy Karakán tábornok minket bujtatott el az innenső parton, hogy a vörösök átvonulása után rájuk el a fűzfahíd kötelékét. És mi elrágtuk.

- Ti?
 - Mi és senki más.
- Leveli ezredes, aki Csalán mellett állt, megjegyezte:
- Milyen elszántak lehetnek a barna hangyák felnőttjei, mikor a kicsinyek is ilyen bátrak.
 - Igaz, igaz, – sóhajtott Csalán. – Tüskés nem jól ismerte ezt a népet, mikor gyávának állította.
- Aztán a jelentést tevő tiszthez fordult:
- Tartsa őrizet alatt ezt a két apró vitézt. Sorsukról később határozunk.
- Csipit és Csupit elkísérték. A két apróság büszkén lépdelt a vörös katonák közt. Csalán újra a túlsó parton folyó harcot kísérte figyelemmel. Egyszerre megremegett.
- Lehetetlen, – mondta.
 - Mi az? – kérdezte Zúgó, aki éppen a vezér felé közeledett.
- Csalán arca kétségbeesést árult el.
- Tüskés kitűzte a fehér zászlót... megadta magát egész seregével... vége van mindennek!
 - Nincs vége, – mondotta szilárdan Zúgó.
 - Mit tegyünk?
 - Átmegyünk a Csörgő-patakon és kiszabadítjuk katonáinkat a fogságból.
 - Tehát?
 - Tehát folytatjuk a hídépítést.

Csalán megölelte Zúgót.

– Miért is nem bíztam mindjárt rád a vezérletet! – mondotta.

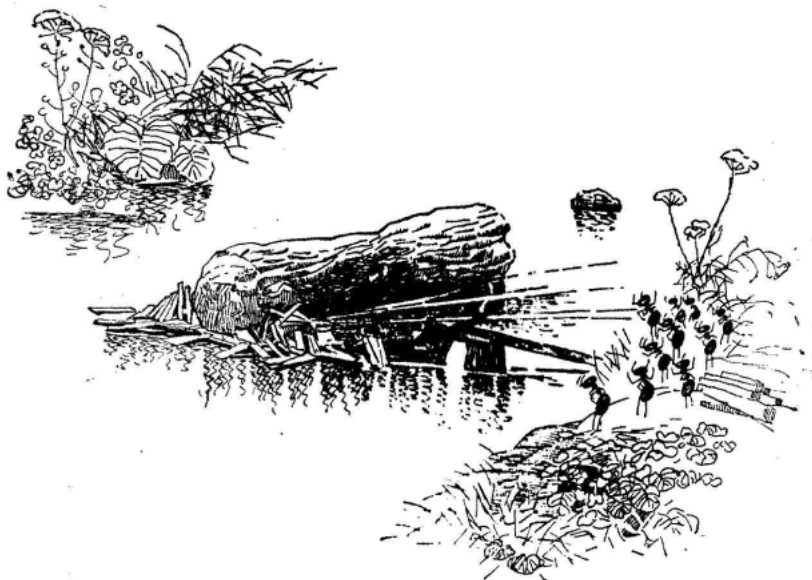
A hidat javában építették. Tüskés seregének a veresége és fogságba jutása nem csökkentette a vörösek harci kedvét. Sőt ellenkezőleg, növesztette. Bosszúra gondolt minden vörös hangya. Meg akarta bosszulni valamennyi társai törbeejtését és pusztulását.

A híd szépen növekedett. Ha meg nem akadályozzák az építést, nemsokára a túlsó part felé fog nyüzsögni a fát cipelő vörös hangya-sereg.

De vajon mit művelnek a barna hangyák? Talán tétlenül nézik, mint készül el a vörös hangyák hídja? Ni, ott áll a parton Karakán tábornok, mellette Hidas őrnagy. Vajjon mit eszelnek ki?

Egyszerre nagy riadalom támadt a vörös hangyák táborában. A vizen valami fekete tömeg közeledett. Fatörzs. Valójában csak kis fadarab volt, de a hangya szemében roppant nagy törzs.

Haj, ha a hidat éri, bizony elviszi!

Zúgó leparancsolta a vörös hangyákat a hídról. A vörös hadsereg tehetetlenül nézte, mint közeledik a sötét tömeg a hídnak. Ha a hidat éri, menthetetlenül szétrombolja. De vajon éri-e? Hátha csak elsiklik mellette?

– Nem éri el! – mondotta az egyik.

– Eléri! – ijedezett a másik.

Ropp! A fa nekiment a hídnak és elsodorta. Hidas őrnagy jól kimérte, hogy hol bocsássák a patakra a fát. Az ár egyenesen a hídnak vitte. A vörös sereg elképedve nézte munkája romját.

– Most aztán mihez kezdjünk? – kérdezte csüggedten Csalán.

– Folytatjuk a hídépítést, – felelt törhetetlenül Zúgó. – Egyszer csak elkészülünk vele. Most már úgy sem kell annyira sietnünk.

– És ha megint nagy, gáttörő fát bocsájt le a vizen az ellenség? – kérdezte Csalán.

– Az ellen is teszünk.

Csakhamar ismét megindult a munka. A vörös hangyaraj buzgón hordta a fát. A munka most részint könnyebb, részint nehezebb volt. Könnyebb, mert a szétrombolt híd egyes része használható állapotban megmaradt, de nehezebb, mert sok félrefordult gerendát, oszlopot kellett az útból eltávolítani.

Zúgó tábornok pedig magához hívatta Piros százados hídépítő tisztet.

– Százados úr, – szólt hozzá, – kutassa ki a víz sodrát a hídon felül és ha talál olyan helyet, honnan a víz áramlata a partról a folyó közepe felé viszi a bedobott tárgyat, tegyen jelentést.

– Igen is, tábornok úr!

A százados elsietett.

Csalán vezér ezt kérdezte Zúgótól:

– Mire való ez a rendelet?

– Arra, hogy mi is eresztessünk fát a vízbe.

– Minek?

– Úgy eresztjük el a fákat, hogy az ellenség fájához ütközzék.

– Hiszen így mind a két fa neki megy a hídnak.

– Egyik sem megy, mert a fánkon tíz elszánt katonánk lesz, akik kézzel-lábbal kitérítik az ellenség fáját útjából.

– Nem értem, hogy lehessen a víznek egyszerre olyan két sodra, mely egymást keresztezi, – kétségeskedett Csalán.

– Majd elválík, – felelt Zúgó.

Nemsokára visszatért Piros ezzel:

– Jelentem alássan, találtam olyan helyet, amelyet a tábornok úr kívánt.

– Gyerünk oda!

A százados a két előkelő urat a Csörgő-patak egyik kanyarulatához vezette.

– A folyóban, – mondta, – a parttól nem messzire forgó van. Ha innen, ahol állunk, valamely úszó tárgyat a vízbe vetünk, az egyenesen a forgóba jut, mely megfordítja és a folyó túlsó partjának taszítja.

– Lássuk a próbát.

Piros százados intett néhány katonának, akik egy pici ágdarabot cipeltek oda, ahol álltak.

– Lökjétek a vízbe! – parancsolta a százados.

A katonák a vízbe vonszolták az ágacskát. Hát az szép lassan, de egyenesen a forgó felé úszott, ott hirtelen nagyot kanyarodott és gyorsan a folyó túlsó részében termett. A forgó odalökte.

– Eddig sikerült a dolog, – szólt Zúgó. – de vajjon ki tudná-e számítani százados úr, hogy úgy eressze el a fát, hogy egy, a folyó közepén úszó tárgyba ütközzék?

– Ki tudnám számítani, – felelt Piros.

– Akkor is, ha az ellenségnek arról a fájáról volna szó, melyet hidunk átszakítására küldenek?

– Valóban, abban az esetben is.

– És ha a mi fánkon tíz erős katona foglalna helyet, el tudnák-e ezek annyira mozdítani az ellenség gáttörő fáját, hogy ne menjen neki a hidunk készen lévő részének? Sem pedig a mi fánk?

– Hogyne! Már az összeütközés folytán is a túlsó part felé fordulna az ellenség fája, mert a forgó nagy erővel taszítja hozzá a fánkat, tíz katonánk ereje megteszi a többit. A mi fánk amúgy is a túlsó partnak tart.

– Vegyen hát maga mellé, százados úr, annyi munkást, amennyire szüksége van és teremtsen ide olyan nagy és vastag fát, a mekkorára szükségünk van.

A százados magával vitt néhány száz munkást.

Senki sem vette észre, mi történik a kanyarulatnál, mert egy bokor elfödte Csalánt, Zúgót, Piros és a munkásokat. Mindenki a hidat nézte, a vörösek is, a barnák is. A hidat pedig szorgalmasan építették. Lassankint ismét a folyó közepén túlra csúszott a teste.

Zúgó a bokor mögött állt és folyton a szemben levő partot figyelte.

– Eresztik már, – szólt egyszerre.

A túlsó parton mozgolódás látszott. Száz meg száz barna hangya cipelt elő egy ágdarabot. Az előbbinél is nagyobb; hangyaszemnek pedig félelmesen nagy és vastag volt. Csakhamar a vízben úszott.

– Nem eresztjük már a vízre a mienket? – kérdezte türelmetlenül Csalán vezér.

Piros százados állandóan az óráját nézte, annak is a percmutatóját.

– Még nem, – mondotta nyugodtan.

Feszült várakozásban telt el egy egész perc. A hídon dolgozó vörös hangyák és a parton táborozó vörös csapatok megdöbbenve látták az óriási fa közeledését. Mindenki letakarodott a hídról. Csalán vezér idegesen hajtogatta jobbra, balra a nagy fejét és Zúgó is nagyon komolyan nézte az ellenség úszó gáttörőjét.

Egyszerre megszólalt Piros százados:

– Rajta – vízbe a fát!

A vörösek fája a vizen termett. Rajta tíz jól megtermett hangya. Az ágdarab egyenesen a forgó felé tartott. Most, most, mindjárt oda ér! Vajjon csakugyan az ellenséges fatörzsnek löki-e? Hátha másképp fordul a nagy fa, mint a kicsi? Hátha hibát követett el számításában Piros?

A túlsó parton persze nagy meglepetést keltett a vörösek úszó fájának megjelenése. Látni lehetett, hogy a barna hangyák ellepik a partot és kíváncsian lesik, mi szándéka van az ellenségnek a fával.

A forgó elkapta a faágat. A tíz vörös hangya a gyors mozdulattól egymásra vágódott. De nem hullottak a vízbe, mert jól megkapaszkodtak.

– Jól megy, – szólt most Piros százados.

A forgó a fát roppant gyorsasággal a folyó közepére vetette, egyenesen neki a barnák fájának. Ez megingott. A tíz vörös hangya fejével, lábával, potrohával és póznákkal neki dőlt az ellenség fájának, mely orrával a túlsó partnak fordult.

A két fadarab nemsokára szépen elúszott a túlsó part mellett, a nélkül, hogy a hidat érintette volna. A tíz vörös hangya azután, valahol messze, a barna hangyák birodalmán túl, szerencsésen partra szállott.

Napok multán tértek csak vissza bajtársaikhoz.

Elképzelhetni a vörös hangyák örömét, mikor látták, hogy az ellenséges fa nem tett kárt a hídban. Táncoltak, ujjongtak, de aztán kétszeres buzgalommal folytatták a hídépítést. Csalán vezér boldog volt. Már most bizonyosra vette, hogy elkészül a híd és nemsokára bevonul a barna hangyák városába. Örvendve szólt Pirosához:

– Százados úr, ezennel kinevezem őrnagynak!

Zúgó tábornok az újdonsült őrnagyhoz fordult:

– Az ellenség minden biztonnal új fát fog a hidunk ellen küldeni. Kérem, őrnagy úr, gondoskodjék számunkra is új alkalmas fáról.

– Már gondoskodtam, tábornok úr, – felelt Piros.

– Helyes.

Csakugyan, a barnák új ágdarabot bocsátottak a vízre, de – azon is volt egy csomó kis katona. Vagy húsz. Ezek a bátor kis hangyák vállalkoztak arra, hogy megküzdjenek a vörösek fáján levő ellenséggel és nem engedik útjából kitéríteni a maguk úszó alkalmatosságát.

Hogy vállalatuk sikere esetén mindnyájan elvesznek, mert nekimennek a hídnak, azzal a hazájukat szerető hangyakatonák nem törődtek.

– Az ellenség is megrakta katonákkal a fáját, – mondotta bosszúsan Csalán.

– Karakán tábornok, amint gondolni lehetett, – szólt Zúgó, – nem nyugszik oly könnyen bele terve meghiusításába.

– De sikerülni, fog-e ismét elhárítani a veszedelmet?

– Az a katonáktól függ. Élet-halál harc.

Elszánt harci kedvvel ment húsz vörös hangya a vízrebocsátott fájára. Tudták, hogy az egész vörös hadsereg szeme rajtuk van és az ő vitézségüktől függ, elpusztul-e ismét a híd. De a barna hangyák fáján is tudták, hogy hazájuk szeme és szíve aggódva lesi minden mozdulatukat.

Ni, két ismerősünk is van a barna hangyák fáján! Az egyik Kardos főhadnagy, a másik Rajta káplár. Hát persze onnan, ahol arról van szó, hogy a hazáért fölládozzák az életet, hogy is hiányozhatnék Kardos és Rajta?

Piros őrnagy ismét jól számolt. A forgó pontosan neki vitte a barnák fájának a vörösekét.

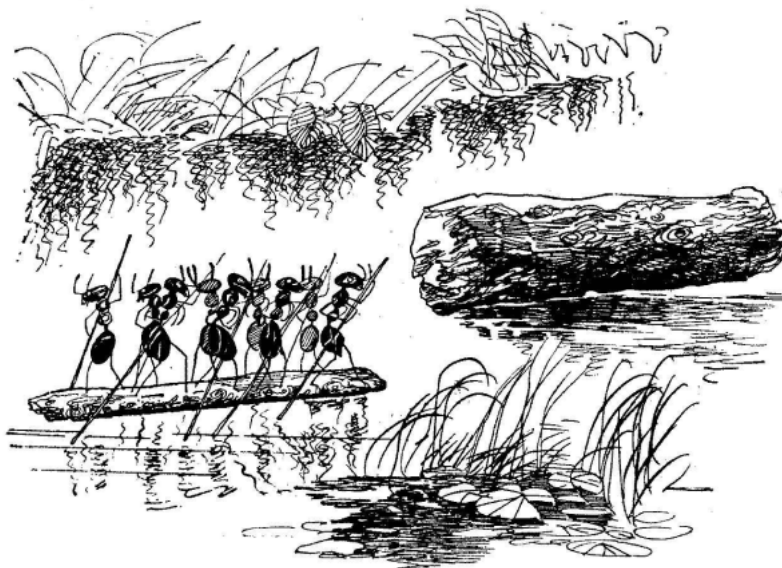
– Rajta, fiam, Rajta! – kiáltotta a főhadnagy.

– Már rajta vagyok!

A két fa összeütközött. Ebben a percben valamennyi hangyának, mely az összeütközés helyén állt és lökni akart az ellenséges fán, neki dőlt egy barna. A hazájuk határát védő kis katonák rágójukkal és valamennyi lábukkal a vörösekbe kapaszkodtak és így a lökés ereje csonka volt.

– Lökjétek őket a vízbe, – bíztatták a hátul álló vörösek elül harcoló társaikat.

A barnák azonban nem engedték magukkal megcselekedni ezt, vagy akit belöktek a vízbe, magával rántotta ellenfelét is.

Már három küzdő pár vergődött a vízben, ott is dulakodva. Rajta káplár azonban, amint mondotta, csakugyan rajta volt ellenfelén, mert átrántotta magához a saját úszó talajára.

A két fadarab hosszában összesimult és egymás mellett úszott. A katonák harcoltak egész hosszában.

– Most, most! – bíztatták egymást a vörösek, – ha most nem verjük le a barnákat, nem taszíthatjuk el a fájukat idején!

Szilaj haraggal rontottak ellenfelükre. Kardos főhadnagyot átnyalábolta egy óriási vörös hangya.

– Vízbe veled!

Irtózatosat lökött a kis barna tisztén. Kardos megtántorodott. Érezte, hogy elesik. Mindjárt bele is hull a folyóba.

– Csak veled együtt, vörös! – felelt.

Az óriást magával rántotta a hullámok közé. A vízből is katonáinál volt gondja. Fölnézett az úszó fára és látta, hogy Rajta éppen akkor löki elkábult ellenfelét a vízbe.

– Rajta, fiam, Rajta! – kiáltotta.

– Mindjárt rajta leszek a másikon, – felelt a káplár.

De bármily vitézül harcolt Rajta káplár társaival, az erősebb vörösek végre is legyőzték őket. Valósággal lesöpörték a barnákat a fájukról. Igaz, hogy a vöröseknek is több mint a fele elpusztult.

Kardos főhadnagynak ez alatt sikerült ellenfele karmaiból kimenekülnie. Az óriás vörös hangyát elsodorta egy hullám, míg Kardos ráászott egy éppen arra úszó falevéltre. Amint szabadnak érezte magát, tüstént a fája felé nézett és megdöbbenve látta, hogy nincs rajta sem Rajta káplár, sem a többi barna hangya.

– Hol vagy, Rajta? – kiáltotta kitérve meglepetésében kezeit.

– Jelen, – felelt hátulról valaki.

Kardos megfordult, hát ott ült mögötte kényelmesen a káplár. A tapintóiról simította le a víz-csöppet.

– Rajta, miért nem vagy rajta a fán?

– Mert lelöktek, – felelt a káplár nyugodtan.

– Hát a többi társunk?

– Elesett, vagy a vízbe veszett.

– Eszerint a vörösek győztek, – mondta kétségbeesetten Kardos.

A káplár nevetett,

– Ne legyen Rajta a nevem, hanem Szaladj, ha győztek! Oda nézzen, főhadnagy úr!

A híd felé mutatott.

A két fadarab éppen akkor ment neki a hídnak. Mind a kettő. A vörös hangyák már nem tudták elfordítani útjából a fát és az áramlat ereje is megtört. A két fadarab roppant erővel tört neki a hídnak és szétverte egészen. Az életben maradt vörös hangyák összezúzva potyogtak a fáról a vízbe.

– Győztünk, oda a híd! – ujjongott Kardos főhadnagy.

A levélke szép csöndesen vitte lefelé a két bátor barna hangyát. Úgy ringott velük, mint valami csónak. Elúsztak a híd mellett s ügyesen úgy kormányozták a levélkét, hogy kiköthettek a saját partjukon.

Csalán dúlt-fúlt haragjában, mikor a teljesen szétrombolt hidat szemlélte. Igazán úgy csípett, mint a csalán.

Zúgó nyugodt volt.

– Folytatjuk a hídépítést, – mondta.

– El is készülünk holnapután kis kedden, – csípett feléje Csalán.

– Kezesskedem, hogy elkészülünk.

– Az új felsüléssel, – csúfolódott a vezér.

Zúgó nyugodtan szólt:

– Vezér, én megteszek mindent, ami tőlem telik, de ha bárki azt hiszi, hogy nem értek a dolgomhoz, készséggel lemondok állásomról.

Ezt már nem óhajtotta Csalán vezér.

– Én pedig nem fogadnám el lemondását, – mondotta mérgesen. – Amit főzött, egye meg, tábornok úr!

Mivel már esteledett s az erdő sem világított, Zúgó elhatározta, hogy csak hajnalban folytatja a hídépítést.

Csalán vezér pedig ezt kiáltotta:

– Hol az a két barna poronty, kit elfogtak? Hozzátok élém! Ők szerezték nekünk ezt a sok bajt, hát majd megfizetek nekik!

Nem gondolta meg az igazságtalan vezér, hogy a bajt nem a két kis barna hangya zúdította fejére, hanem a saját meggondolatlansága, mikor a jó tanács ellenére Tüskést átküldte a vízén.

Nemsokára megérkezett a két fogoly. A vörös örök durván taszigálták előre őket.

Csalán sötéten nézett végig a két kis egymáshoz kötözött hangyán. Szemében gyűlölet lobogott.

– Hát ti csaltátok, ugy-e, lépre a Tüskés seregét? – kérdezte.

– Mi, – felelt a két fogoly.

– Ti elbujtatok, ugy-e, a folyó innenső oldalán?

– Elbujtunk.

– És elrágtátok a fűzfahíd kötelékét?

– A saját rágóinkkal, – válaszolt Csipi.

Csalán ádáz tekintetet vetett a beszélőre.

– Tudjátok-e, hogy ti micsodák vagytok?

– Hazájukat szerető hangyák vagyunk, – felelt Csupi.

– Alávaló kémek vagytok, – mondotta dühösen Csalán.

– Mi nem kémkedtünk, – tiltakoztak a foglyok.

– Aki az ellenség táborában bujkál és rejtőzködik, kém. Most hát, mint afféle kémeknek, kijár a jutalmatok.

Csalán az őrség tisztjéhez fordult:

– Ezt a két fickót hajnalra nyakasztassa le!

Ha Csalán azt hitte, hogy a két kis hangyát megrémíti haragjával és ítéletével, csalódott. Csipi nyugodtan így szólt:

– Drága hazámért szívesen meghalok!

Csupi pedig csúfondárosan meghajtottta magát:

– Köszönjük, vörös hangyák híres vezére, ezt az igazságos ítéletet, – mondotta. – Hatezer vörös hangyáért nem is olyan nagy ár a mi fejünk!

– Börtönbe velük! – toporzékolt Csalán.

A foglyokat elhurcolták, Csalán pedig a tisztekhez fordult, akik a méltatlan jelenet néma tanúi voltak.

– Tiszt urak, – mondta – egy óra múlva haditanácsot tartunk. Mindenki megjelenjen, akinek ez a kötelessége!

Az óra leteltével a vezér nagy sátrában együtt volt a haditanács. De most már nem látszott a tiszt urak ábrázatán olyan elbizakodottság, mint tegnap ilyenkor. Sőt inkább levertség rítt le róluk.

– Uraim, – kezdette Csalán vezér, – nem tagadhatjuk, hogy a háboru első napja ránk nézve kudarccal végződött. Egész hadtestet veszítettünk és fáradtságosan készített hidunkat az ellenség ismételten lerombolta. Eddig csak veszítettünk és egyetlen lépést sem nyertünk. Nem is tudom, mi módon haladhatunk előre. Kérem a tiszt urakat, nyilvánítsák véleményüket arról, mit tegyünk?

Egy öreg tiszt állt föl: Szalma ezredes. Reszketett ugyan már az ina a vénségtől, de tisztessége nagy volt, mert a régebbi diadalmas harcokban kitüntette magát.

– Az én véleményem az, hogy ne folytassuk ezt a szerencsétlenül kezdett háborút, – mondotta.

Mindenki megdöbbenve nézett a beszélőre.

– És a foglyokkal mi lesz? – kérdezte Zúgó tábornok.

– Azt hiszem, – felelt Szalma ezredes, – hogy a béke fejében szívesen visszaadják a foglyokat a barna hangyák.

Zúgó fölpattant.

– Én nem javasoltam ezt a háborút, – mondotta – s nem egyszer szólaltam föl ellene, de ha már benne vagyunk, gyávaság lenne meghátrálnunk, mielőtt a győzelemre mindent meg nem kísérltünk. A vörös hangyák jó hírnevén örökös csorba esnék!

– Úgy van, igaz! – hangzott a sátor több részéről.

– Szalma barátom, – fordult Csalán az ezredeshez, – a te tanácsod csakugyan – szalma.

Igy csípte meg Csalán, természetéhez híven, a jó öreg Szalma ezredest.

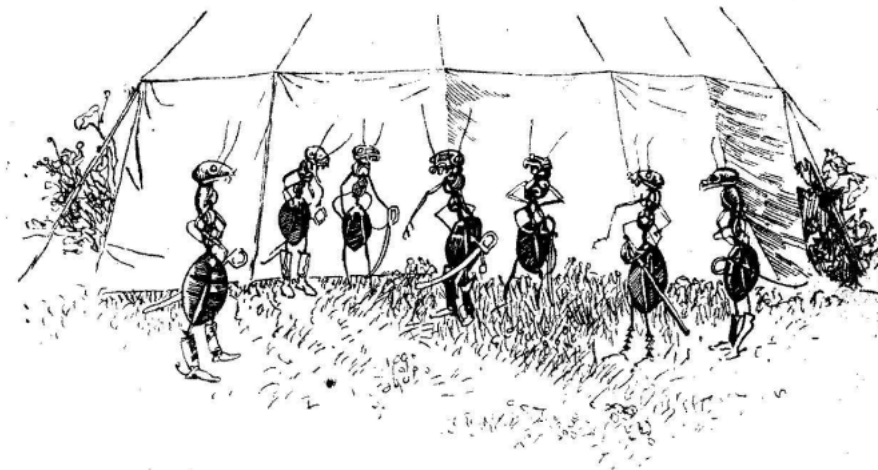
– Ki tud jobb tanácsot ennél? – kérdezte a vezér.

Szarkaláb kapitány jelentkezett. Ő valami okosabbat akar tanácsolni.

– Seregünk egyrésze, – mondotta, – titokban vonuljon el és jó messze verjen a folyón hidat. Mire a barna hangyák észreveszik, elkészül a híd.

– Csakhogy a barna hangyák óriási távolságban őrzik a partot, – ellenvetette Zúgó. – Nem verhetjük oly messze a hidat, hogy ők azonnal ne értesüljenek róla. Mégis csak jobb, ha a hangyák városához vivő legrövidebb úton megyünk át a folyón.

– Persze, hogy jobb, – bólintgatott nagy fejével valamennyi vitéz.

– Szarkaláb pajtás, – szólt Csalán, – ne szarkalábatlankodjál mindig!

Szarkaláb fölszisszent: fájt a csaláncsípés.

Szöcske főhadnagy, noha Szöcske a neve, még egyet sem ugrott, hát fölugrott a helyéről. Így csurgatta bölcsességét:

– Uraim, miért is erőlködünk mi a hidunk építésével? Mire való az nekünk?

Általános bámulat.

– Talán átrepüljünk a folyón? – kérdezte Zúgó tábornok.

Mindenki nevetett.

Szöcske főhadnagy ismét nagyot ugrott és tudománya csapján ezt eresztette ki:

– Hídon menjünk át, de úgy, hogy ne kelljen építenünk. Fordítsuk a barna hangyák cselét visszájára: készítsünk mi magunknak tíz-húsz fűzfahidat. Fűzfavessző elég akad, állítsuk föl sorban a parton, erősítsük a végét a földbe, aztán menjünk rája annyian, ahányan rája férünk és a vessző a terhünk alatt szépen áthajlik a túlsó oldalra. Akár húsz hidat kapunk ily módon.

Szólt Szöcske és egyet ugrott örömeiben. Mert bizonyosra vette, hogy mindenkit elragad az indítványa.

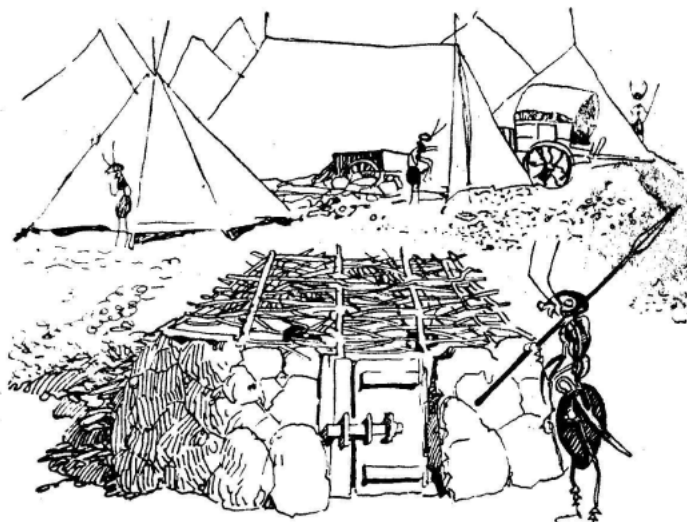
– Ez mind nagyon szép, – szólalt meg Zúgó, – de a főhadnagy úr szerezzen előbb egy óriást, aki számunkra a rengeteg hosszú fűzfavesszőket bedugdossa a partszélbe.

– Hát a barna hangyáknak ki segített? – kérdezte Szöcske.

– A folyó. Az sodorta a partnak a fűzágat, az is erősítette meg olyan módon a parton, hogy félig áthajlott a folyón. De föltéve, hogy találunk mi is a parton néhány ilyen hídnak alkalmas fűzágat, mi hasznunk lenne belőle? Az, hogy a hídról lelépő minden vörös hangyát száz barna hangya ölelné szerető keblére. Mert a vékony fűzágon csak libasorban mehet át a hangyasereg, ha pedig vastagabb lenne az ág, akkor nem hajolna meg. Az ilyen hidakon tehát a legbizonyosabban és legpontosabban küldenénk hadseregünket a mészárszékre.

– Világos, – hangzott mindenfelől.

– Nagyot ugrottál, Szöcske, – csípett Csalán a főhadnagy felé, – de még nagyobbat pottyantál.

Most Szunyog hadnagy kért szót. Ezt zümmögte:

– Én is azt hiszem, hogy fölösleges a híd. Vigyünk a vízre elegendő falevelet és azon hajókázzunk át a túlsó partra.

– Helyes, – intett fejével csúfondárosan Zúgó. – De kérjük meg a leleményes hadnagy urat arra is, eszközölje ki a folyótól, hogy ne lefelé folyjék, hanem keresztbe, vagyis a túlsó partnak. Mert ha ezt nem teszi meg, a víz sohasem viszi a hajóinkat a túlsó partra, hanem lefelé sodorja.

Szunyog hadnagy elvörösödött:

– Bocsanat, én úgy értem, keressük meg a víznek azt az alkalmas sodrát, mely átviszi a levelet a túlsó partra.

– Hát keresse, hadnagy úr, – szólt Zúgó. – Ha megtalálja, csak szóljon. Félek azonban, hogy sohasem leli meg, De ha meg is találja, az ön egyenkint kikötő levél-hajóinak a népével valószínűleg még gyorsabban elbánnék Karakán, mint Tüskés átkelt hadtestével.

– Szunyog, – csúfolódott Csalán, – az egyszer saját magadat csípted meg.

Aztán Zúgóhoz fordult:

– Hát a tábornok úr mit tanácsol?

– Azt, amit eddig, – felelt Zúgó, – építsük meg a hidat.

– De mikor az ellenség mindig szétrombolja! – vágta közbe többen.

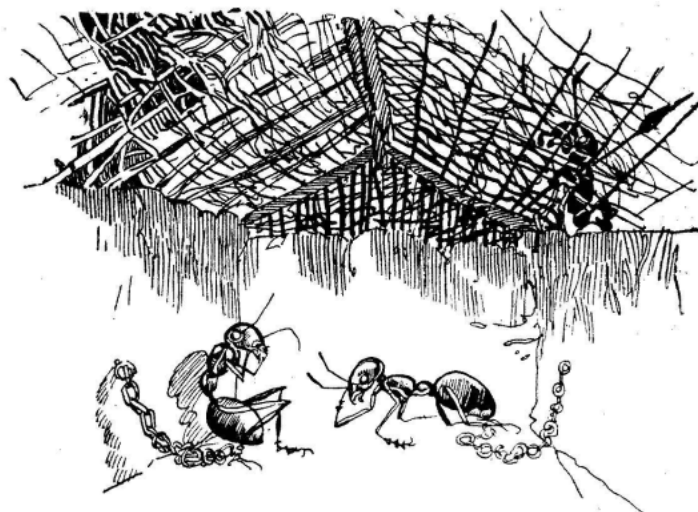
– Vörös hangyák, – szólt Zúgó, – nem ismerek rátok! Ez hát a híres hangyaturélem? Hangyák azok, akik ily gyorsan elvesztik reményüket, bátorságukat? Mi történt? Szétrombolták a hidunkat, mert gyöngé volt. Mi következik ebből? Az, hogy építsünk erősebb hidat. Igaz ez?

– Tiszta színigazság, – mondták többfelül.

– Én már megvitattam a dolgot Piros hídépítő őrnaggyal, – folytatta Zúgó. – Ő is úgy véli, hogyha háromszor oly széles és erős hidat építünk és melléje védőfalat húzunk, semmiféle nagy fával át nem törhetik. Időnk van, erőnk is van – és ha türelmünk el nem fogy, a siker bizonyos.

– Helyes, helyes, – bólogatott erre a beszédre a nagy többség.

– Építse tábornok úr a hidat úgy, ahogy a siker kívánja, – mondotta ki Csalán a határozatot.

A haditanács ezzel véget ért és a tisztek nyugovóra tértek. A tábor is csöndes volt már. A katonák aludtak, hogy új erőt gyűjtsenek holnapra. Csak az őrk voltak ébren. Mindenütt őrszem állott és vigyázott az alvókra.

Csipi meg Csupi szemét kerülte az álom.

– Közeledik a hajnal, – mondotta Csipi, a tömlőc egy nyílásán kitekintve.

– És halálunk, – tette hozzá Csupi.

– Megbántad, hogy vállalkoztál arra, amit cselekedtünk?

– Nem bántam meg, Csipi.

– Én sem, Csupi.

A két fogoly egy földből, ágakból hirtelen összevert szobácskában raboskodott. A bejárat előtt állott az őr, aki egy percre se mozdult helyéről. Minden pillanatban benézett a foglyokhoz és kívülről is figyelt minden neszre, mely a tömlőcből hangzott. Az őrség többi tagja a tömlőc mellett aludt. Egy jel és az őrség talpon van. A két fogoly belátta, hogy a szabadulás lehetetlenség.

A két kis hangya sokáig hallgatott. Egyszer fölsóhajtott Csipi:

– Mégis szomorú, hogy ilyen ifjan halunk meg!

– Szomorú, – hajtogatta fejét Csupi.

– Szegény anyám, bizonyosan sír most.

– Az enyém is, – mondotta szomorúan Csupi.

– Hej, be szeretném még egyszer megölelni!

– Én is megcsókolni!

– Iczi bácsit is szeretném még egyszer látni, – szólalt meg rövid szünet után Csipi.

– Én is Piczi bácsit.

– Vajjon élnek-e még?

– Nagy csata lehetett, amíg Tüskés hadseregét legyőzték a mieink. Hátha elesett Iczi bácsi?

– Vagy Piczi bácsi. Hej, Csipi, azért is szeretnék élni, hogy lássam a mieink győzelmét!

– Hátha nem győz a mi népünk?

– Eddig győzött.

– Hát azt miből tudod?

– Abból, hogy még mindig az innenső parton vesztegelnek a vörösek. A hidjukat, melyet a Csörgő-patakon akartak verni, bizonyára szétrombolták a mieink vagy megakadályozták az építését is. Láttad, milyen bosszús volt a vörösek vezére?

– Láttam. A többi is lógatta ám a fejét.

– Persze. Rossz kedvük van, mert ki is kaptak, rá is szedték őket. Láthatod, hogy győz a barna hangya és mi nem hiába áldozzuk föl életünket!

A két kis hangya megölelte egymást.

– Most már nem sajnálom, hogy ilyen korán kell meghalnom! – mondotta fölvidultan Csupi.

– Én sem, – tette hozzá Csupi.

Egyszerre mozgás hallatszott. Mintha az ajtón lépnének be.

– Jönnek, – susogta Csupi.

Nem lehetett látni a belépőket, mert sötét volt csak annyit lehetett megkülönböztetni, hogy két hangya tért be a szobába.

– A hóhérok, – suttogta Csupi.

– Teremtőm, irgalmazz! – rebegte Csupi.

– Csigavér, pajtás! – intette Csupi Csupit.

– Ne félj, megmutatom ezeknek a vörös hóhéroknak, hogyan hal meg a barna hangya!

A két jövevény szótlanul szétrágta a foglyok kötelékét. Jó erős rágójuk volt hozzá. Aztán az egyik ezt susogta:

– Csitt! Egy szót se!

A másik ezt súgta:

– Előre! Csak gyorsan és észrevétlenül!

Csupi meg Csupi a meglepetéstől szinte megmerevedtek. Mi ez? Kik ezek, akik itt sűrögnek körülöttük, eloldozzák a köteléküket és tuszkolják kifelé? Hát nem a hóhéraik lennének?

A két jövevény csöndes erőszakkal kivitte a két foglyot a szobából. Az őr az ajtóban volt most is, de nem állt, hanem mozdulatlanul feküdt a földön. Nem messze aludt az őrség többi tagja. A kis csoport nesztelenül elhaladt az alvók mellett és egy bokor alatt menekült tova. Most már sejtette a két kis hangya, hogy nem hóhéraik, hanem szabadítóik kezébe jutottak. Mikor kiértek a bokor árnyékából, Csupi a sötétben is ráismert szabadítójára. Elámultan kiáltott föl:

– Iczi bácsi!

Ugyanakkor Csupi e szavakkal ugrott a másik hangya nyakába:

– Piczi bácsi!

– Csitt, csitt, – intette csöndre a menekülteket Iczi, – ne zörögjete, mert valamelyik őrszem észrevesz. Majd beszélünk eleget, ha kiérünk a táborból.

Az erdő már nem világított. A tűz elemésztett mindent, ami emészthető volt és most csak a földön, a lomb, és a rözse alatt bujkált lángnyelve. Ez azonban már nem világított. Messze, a hegy tulsó oldalán még terjedt az erdőégés, de ennek fénye már nem hatolt olyan erővel ide, hogy megvilágítsa a tájékat. A menekülő barna hangyák szerencsésen kijutottak a vörösek táborából.

- Csak tovább, mert üldözni fognak, – mondotta Iczi.
- Merre menjünk?
- Az erdő felé. Arra nem megy most senki.

Sokáig mentek, mendégéltek. Az öregek a fáradt kicsinyeket néha a hátukra vették s jó darabon elvitték. Végre megálltak.

- Azt hiszem, – szólta Iczi, – itt már megpihenhetünk.

A hajnal derengett, de olyan messzire jutottak már a tábortól, hogy nem tartottak meglepetéstől. Csipi nagyot ugrott örömeiben.

- Hajnalodik! – kiáltotta vígan. – Most visznek minket lenyakazni.

Mind nevettek Csipi tréfáján, de a kis hangya egyszerre elkomolyodott. Ezt kérdezte:

- Mit szólt édesanyám, mikor megtudta, hogy a háborúba szöktem?

- Hát az enyém? – kérdezte Csupi is.

- Bizony, gézengúzok, – mondotta Iczi, – anyátok sokat sírt miattatok!

- Alig várom, hogy anyám bocsánatáért könyörögjek, – szólta Csipi.

- Földön csúszva kérek bocsánatot, – rebegte Csupi.

- És ők megbocsátanak, – mondotta meghatottan Piczi.

- Hát maguk, haragudtak-e ránk, Iczi bácsi, Piczi bácsi? – kérdezte Csipi.

- No, eleinte haragudtunk, – mondotta Piczi.

- És most?

- Most hogy haragudnánk?! Hiszen olyat tettetek, ami nagynak is becsületére vált volna!

Az öregek megölelték gyámoltjaikat. Csipi ezt kérdezte:

- Hogyan kerültek a vörösek táborába?

– Mi is átmentünk utánatok a fűzfa-hídon, – beszélte Iczi, – mert Karakán tábornok meghagyta, hogy rejtőzzünk el a túlsó parton és ha ti nem tudnátok elrágni a köteléket, mi próbáljunk szerencsét. De hát nem volt ránk szükség. Tudtuk, hogy titeket elfogtak és éjjel a táborba lopóztunk.

– Piczi bácsi! – szólt Csupi.

– Mi kell, fiam?

– Hogyan történt az, hogy a vörös őr bebocsátotta magukat hozzánk a tömlőcbe?

– Nagyon szíves volt hozzánk ő kelme. Szó nélkül bebocsájtott.

– Engedelmet adott?

– Nem ért rá engedelmet adni.

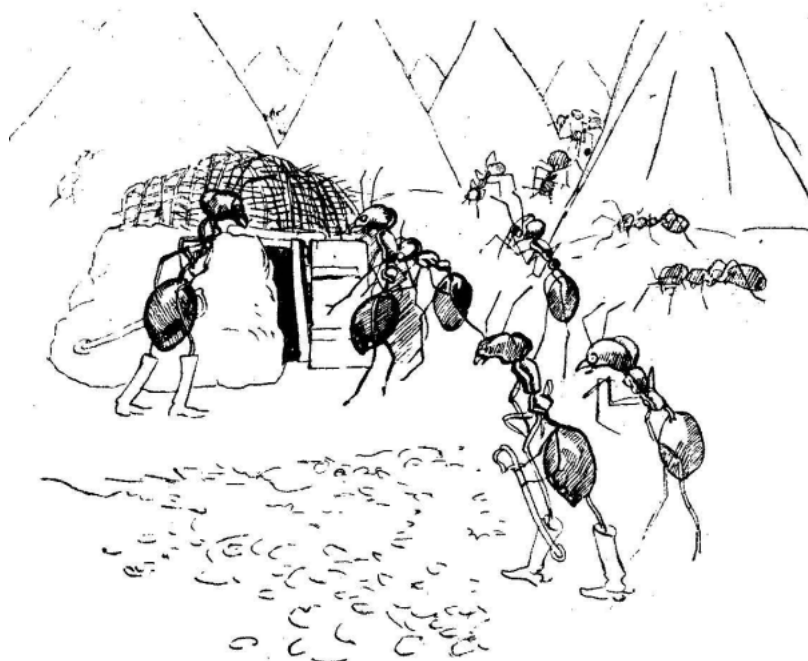
– Hogy-hogy?

– Iczi bácsival oly gyorsan rávetettük magunkat, hogy nem ért rá társalogni velünk.

– A fűbe harapott?

– Nyugodjék békében. Arra sem ért rá, hogy bármilyen jellel fölverje az őrséget.

*

A vörös hangyák vezére dúlt-fúlt haragjában, mikor jelentették neki, hogy a foglyok megszöktek.

– Ilyen, olyan gézengúzai! – zsörtölődött. – Alig látszanak ki a földből és máris mennyi bajt okoztak! Még az őrt is eltették láb alól!

A vörös hangyák azt hitték, hogy a két kis hangya végzett az őrral. Eleget csudálkoztak ezen a dolgon. Zúgó tábornok ezt mondta Piros őrnagynak:

– Nem is bánom, hogy elmenekültek. A vörös hangyák szégyenére vált volna, ha két ilyen kis vitézt kivégeztek volna.

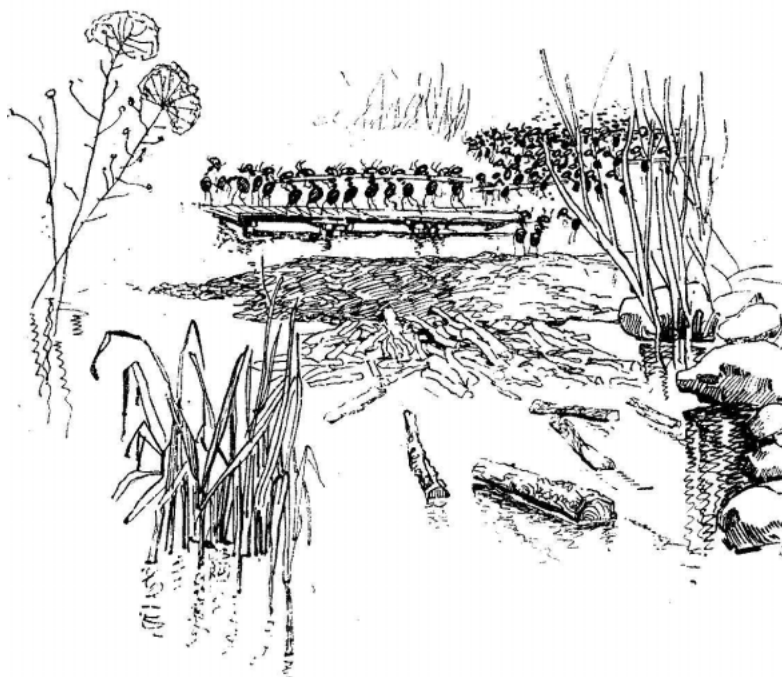
Csalán üldöző csapatokat menesztett a kis menekültek után, de mind eredménytelenül tért vissza. Zúgó tábornok pedig a hajnal hasadtával azonnal megkezdte az új, erősebb híd építését. Most nem öt, hanem tizenöt cölöpöt vertek le egy sorjában, úgy, hogy háromszor oly szélessé csinálták az új hidat, mint a régit. Azonkívül pedig a híd fölött, nem messzire tőle, gátat készítettek, úgy, hogy a híddal párhuzamosan cölöpöket vertek le és ezzel olyan védőfal keletkezett, mely az ellenség gáttörő fájának a rohanó erejét megtörheti.

A munka persze lassan ment, az első félnapon alig volt látszatja, de Piros őrnagy kiszámította, hogy három nap alatt elkészülnek.

Karakán tábornok azonnal kitalálta, mit terveznek a vörösek. Tüstént a táborba kérette a barnák vezérét és Villám hadügyminisztert.

– Mi ujság? – kérdezte Szilárd, a barnák vezére.

– Az, uram, hogy néhány nap múltán okvetlenül elkészül a vörösek hídja.

A vezér és hadügyminiszter megdöbbenve nézett Karakánra.

– Hogyan? Hiszen eddig sikerült elrombolni!

– Eddig sikerült, de ezután nem fog sikerülni.

– Miért?

– Mert most sokkal erősebb hidat építenek és elébe védő gátat is készítenek.

– Nagyobb és vastagabb fával nem lehetne áttörni?

– Megpróbálhatjuk, de nem hiszem, hogy célt érjünk.

– Hát mi a teendőnk most?

– Amíg lehet, megakadályozzuk, hogy a mi partunkra tehessék a hídjuk deszkáit, de mivel végleg nem akadályozhatjuk meg, megkísértjük visszaszorítani őket a hídon, ha pedig ez se sikerül és az ellenség a hídon át benyomul területünkre, következik a Bürkös-hegynél a döntő csata.

– Cselekedjék, tábornok úr, úgy, ahogy legjobbnak látja, – mondotta Szilárd, a barna hangyák vezére Karakánnak. – Tudom, hogy mindent megtett, amit a haza védelmében meg lehet tenni.

Milyen más beszéd volt ez, mint a Csaláné, a vörös hangyák vezéréé! Mennyivel szebben beszélt Szilárd Karakánnal, mint Csalán Zúgóval!

Villám hadügyminiszter ezt kérdezte Karakántól:

– Mit gondol, tábornok úr, hány nap alatt készül el a vörösek új hídja és gátja?

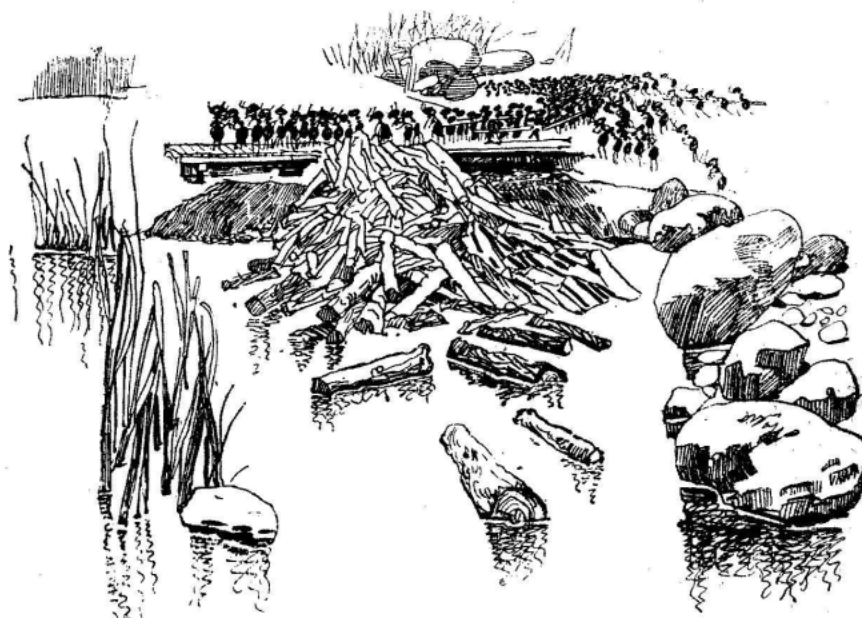
– Két nap beletelik.

– Éppen elég, hogy ezalatt jól megerősítsük a várost, – mondotta Villám.

Karakán mosolygott s így szólt:

– No, hát ahhoz, hogy a vörösek a városunkhoz érjenek, valamicskével több időre lesz szükségük!

A második nap alkonyatán csakugyan befejezéséhez közeledett a híd. A barna hangyák mindent elkövettek, hogy megakadályozzák építését, de minden erőlködésük hiábavaló volt.

Tízével, huszával bocsátották a híd ellen a vastag fadarabot; a hangya erejéhez képest igazán bámulatos nagyságu ágdarabokat cipeltek a partra és bocsátottak a vízre, de akármilyen nagy és vastag volt a fa, legfőlebb a védőgátat törte át, mire a hídig jutott, rohanása vesztett az erejéből és a szilárd erős hídon megakadt. A vörös hangyák hamarosan helyreállították. Többnyire azonban a hídnak úsztatott fa már a védőgátnál megakadt és maga is csak megerősítette a gátat, mert a víz egészen melléje sodorta s így ezzel is szélesebbé, erősebbé vált. A megakadt gerendák csakhamar valóságos torlaszt alkottak a híd előtt, melyet áttörni lehetetlen volt.

– Nem lenne-e helyes, ha annyi gerendát eresztenénk le a vizen, hogy a torlasz a saját súlyánál fogva áttörné a gátat és elsodorná a hidat? – kérdezte a hadügyminiszter

– Meg lehet próbálni, – felelt Hidas őrnagy.

– Én azonban azalatt megteszem az előkészületeket – mondta Karakán, – hogy ha mégis elkészülne a híd, illő fogadásban részesítsem vendégeinket.

Karakán a partnak ama pontján, ahol a hídnak át kellett érnie, erős földsáncot hányatott, nem is egyet, többet is. A vörös hangyák szíveskedjenek előbb ezeket a sáncokat megostromolni, mielőtt betörnek a barnák országába! Azonkívül ezer meg ezer barna hangya dolgozott a Bürkös-hegyen, a bürök-erdőtől eltakarva, a hegy megerősítésén.

A vörös hangyák öröme határtalan volt, látván, hogy a barna hangyák leúsztatott gerendái hatástalanul megtorlódnak a gátnál és a híd már-már befejezéséhez közeledik. Csalán vezérnek oly jó kedve kerekedett, hogy nem a saját embereit csipkedte, hanem az ellenségét.

– Urak, – mondotta, – fogadok, hogy a Karakánból nemsokára Kerekén lesz.

– Hogy, hogy? – kérdezték a tisztek.

– Úgy, hogy a Karakán nemsokára szaladni fog innen valamennyi kerekén.

Sokan nevettek a Csalán szójátékán, Zúgó azonban komolyan megjegyezte:

– Nono, csak ne bízzuk el magunkat! Nem olyan könnyen csüggednek el a barna hangyák... Ott van, ni!

A patak vize egyszerre megtelt gerendával, fadarabbal. Szünet nélkül, szakadatlanul bocsátották a vízre a barna hangyák a fatönköket, úgy, hogy mintha egész kis ledöntött erdő úsznék a vizen.

– Vajjon mi céljuk van ezzel a sok fával? – kérdezte Csalán csúfondárosan nevetve. – Hiszen látják, hogy csak a gátunkat szélesítik vele.

– Talán éppen azt akarják, hogy túlon túl széles legyen, – felelt Zúgó.

– És mit érnek el vele?

– Esetleg abban bíznak, hogy a nagy torlasz súlya áttöri a gátat.

– Lehetséges volna az?

– Megtörténhetik.

Csalánnak leesett az álla. Egyszerre elpárolgott nagy bizalma.

– Hiszen akkor ez a rengeteg sok fa elviszi a hidunkat! – kiáltotta.

– Talán nem, – mondotta nyugodtan Zúgó.

A gátnál akkora volt már a torlódás, hogy a gerendák, tönkök egymásra tornyosultak. Egyszerre nagy recsegés-ropogás hallatszott.

– A torlasz áttörte a gátat! – kiáltotta rémulten Csalán.

A vörös hangyák szinte megdermedten álltak a parton.

Egy pillanat még és oda a híd!... Hah, hogy zúdul a résen neki a hídnak a sok roppant törzs!...

Egyszerre megmozdultak a vörösek. Valamennyi ugrált, táncolt és ujjongott.

A híd ellentállott.

– Rajta, rajta, helyre állítani a gátat! – hangzott a parancsolat.

Halálmegvetéssel siettek a vörös hangyák ácsai és hídépítő katonái a gátra. Egy-kettőre félrehurcolták a gerendákat és a gátat – noha e közben egyre pufogott az ellenség leúsztatott fája – szerencsésen helyreállították.

– És most következik a munka legnehezebb része, a túlsó partra való áthidalás és az átnyomulás, – mondotta Zúgó.

– Alkonyodik már, – szólott Csalán. – Ráérünk még erre a nagy munkára.

– Meg kell kísértetni. Az ellenség egész éjjel úsztatni fogja gáttörő fáit a hídunk ellen, nem szabad időt engedni neki, hogy újra áttörhesse a gátat, mielőtt a túlsó partra jutnánk.

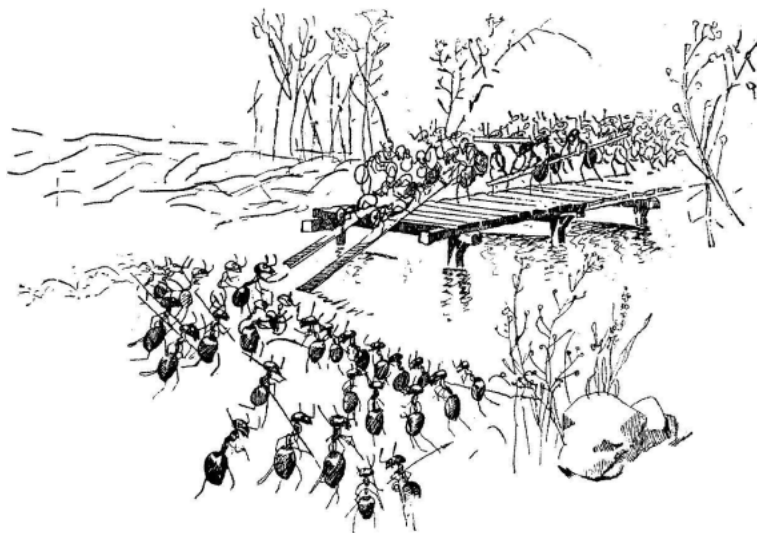
Az utolsó deszkákat vitték a munkások a hídra. Ha sikerül a túlsó parton megtámasztani a deszkákat, a vörösek átvonulhatnak a Csörgő-patakon.

Ámde ebben a percben megjelentek a barna hangyák századai és ezredei. Némán, csöndben sorakoztak a híddal szemben. A tisztek a csapatok élére álltak és farkasszemet néztek a vörösekkel.

– Gyertek hát!

A túlsó parton megperdült a dob és fölrivalt a trombita. Egyszerre megindult a vörös hadsereg áradata és mint valami hosszú, sötét kígyó csúszott át a hídon a katonák sokasága. Csakhamar zsúfolva volt a híd vörös hangyával.

Közvetlenül a hídépítő munkások mögött állt a sereg eleje, hogy amint egy deszkát sikerül megerősíteni, a katonák azonnal átrohanjanak rajta.

Ez azonban nem ment olyan könnyen.

A vörös munkások lassan, óvatosan csúszatták le hídjukról a partra a deszkát... Hopp, megvan! Harminc-negyven vörös hangya rohan a deszkára... A következő percben a barna hangyák elrántják a deszkát, mely ellenségestől együtt a vízbe zuhan. Elrántják, noha húszan is fogják a hídon levő végét. A víz tovasodorja a deszkát, mely körül fuldokló kis vörös vitézek vergődnek. Ezek drágán megadták annak az árát, hogy elsőként akartak a barna hangyák országába nyomulni.

– Rajta, rajta, előre a deszkákat! – bíztatják a vörös tisztek a munkásaikat.

Három-négy deszkát csúsztatnak egyszerre a hídról a partnak. Már-már elérték a deszkák a partot, de abban a percben ezer kis barna munkás kapaszkodik beléjük... És deszka, deszka hátán úszik tova a vízben...

– Új deszkát, új deszkát! – parancsolják a tisztek.

A hadsereg feje fölött százával szállítják a híd végébe a deszkát és rudat. A katonák a fejük fölött egymásnak adják át a lapos fadarabot és szomorúan látják, hogy ugyanazt a fát, melyet ők a híd végére szállítottak, mint viszi lefelé a folyó tízével, húszával, százával... És mindannyiszor egy tucat vörös hangya úszik az eliramló deszka mellett; az egyik szerencsésen belekapaszkodik, a másik azonban nem éri el, vergődve törekszik a part felé, aztán meglassul

a mozgása, majd elcsöndesedik egészen és nemsokára, felfordulva, meredt lábait az égnek tárva, úszik lefelé mozdulatlanul a vízben.

– Félek attól, hogy az éjszaka még mindig csak a hídon lel bennünket, – mormogta csüggedten Csalán.

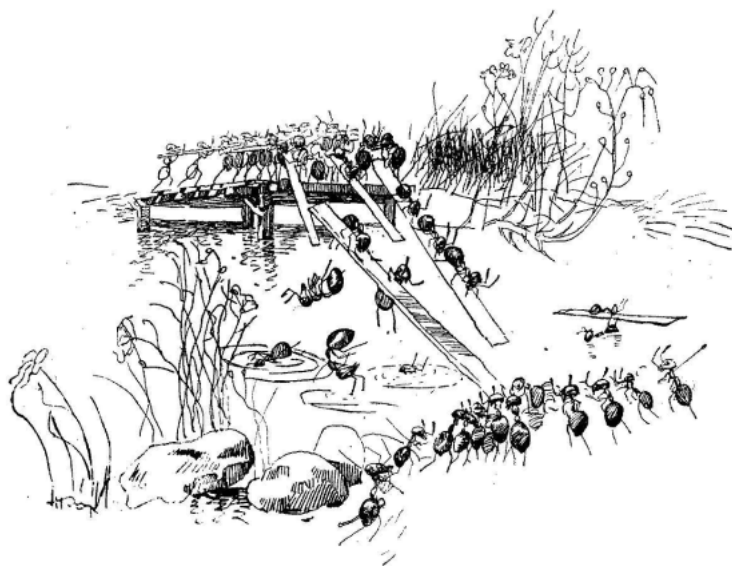
– Nem szabad csüggedni, – pattant föl Zúgó. – Ha ma át nem jutunk a túlsó partra, talán soha! Rajta vörös hangya, rajta!

Piros őrnagy a hídra rohant.

– Félre a deszkákat! – kiáltotta.

– Hát mit tegyünk? – kérdezték a munkások.

– Deszka helyett görcsös faágakat kell hozni, a híd oszlopához ugyanannyi hurkot kell kötni, de jó erős legyen a kötelék. A faágat az egyenes végével a hurokba kell dugni, úgy, hogy a görcsös végénél megakadjon. Így nem tudja az ellenség elrántani.

Hamarosan kéznél volt egy csomó alkalmas ág (kis ágacska, de a hangyának hatalmas rúd), mely a hídról a partig ért, ugyanakkor minden hídoszlopra két-három olyan hurkot kötöttek, amilyent az őrnagy kívánt. Egyszerre két tucat rúd ereszkedett alá rézsútosan a partnak. A barna hangyák megragadták a rudakat, minden erejük megfeszítésével rángatták, egyik-másik engedett is, de a legtöbbet nem lehetett elrántani. A görcsös végükkel megakadtak a hurokban.

A vörös hangyák diadalmi mámmorral tódultak a rudakra. Alkalmatlan átjáró volt bizony ez, gömbölyű és csúszós, de a hangyák jól megkapaszkodtak benne.

– Lóbáld, lóbáld! – hallatszott a barna tisztek parancsszava.

A barna hangyák gyorsan forgatták és taszigálták a rudakat, hurkot kötöttek rájuk és ennél-fogva ide- s tova rángatták, úgy, hogy a lódítástól csapatával hullottak le róluk a vízbe a vörös hangyák. Amelyik a rúd végére jutott, azt hamarosan lefűlelték és megölték a barna hangyák. De mi haszna! Sűrű rajban tódultak a vörös hangyák a rudakra, egyik a másik hátán nyomult előre, némelyik nagy harci tűzében meg sem várta, amíg a rúd végére ér, hanem nagy szökéssel egyenesen a barnák tömegébe ugrott. Valóságos halomban heverték már a parton a megölt vörös hangyák, de társaik holttestén át újabb meg újabb csapatok rohantak előre s nemsokára a parton sűrű gomolyagban verekedett a vörös hangya, barna hangya.

Tízszer is viaszorították a Csörgő-patakba a barna hangyák a vöröset, a tizenegyedik rohammal azonban az utóbbiak már oly nagy számmal omlottak alá a rudakon, hogy a barnák nem bírtak velük.

A hídfő a vörös hangyák kezében volt.

– Előre, előre, – bíztatták a vörös tisztek katonáikat.

A vörös hangyák előre törtek. Ebben a pillanatban szétvált a barna hangyák láncja és mögöttük füves síkocska látszott.

A vörösek ujjongva rohantak a füre, mely úgy tetszett, utat nyit nekik a Bürkös-hegy felé.

Csalán vezér, aki a túlsó partról messzelátóval nézte a harcot, vígan szólt:

– Hurrá! A mieink áttörték a barna hangyák vonalát. Szabad az út! Karakán már a kerekén kerekedik. Előre, előre! Hogy rohannak a mi vitéz katonáink!... Mi ez?

Megdöbbenve elhallgatott.

– Mi történt? – kérdezték a körülállók.

– Nem értem... az egész rohanó oszlop eltűnt... Újra rohannak mieink... megint eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket!

Csakugyan a föld nyelte el. Karakán a barna hangyák mögött húsz-harminc vermet ásatott, mely sárral, vízzel volt tele és a vermek száját lazán fűvel fődette be, hogy a vörösek észre ne vegyék. Ezekbe a vermekbe estek a vörös hangyák, mert a laza fű leszakadt alattuk. Ott hemperegtek és vergődtek a vermekben százával a szerencsétlen vörös hangyák, mind mélyebbre süppedve a sárba, mely összezsapott fejük fölött, hogy többé élve ki ne bocsássa. Tiszt és közlegény egyformán osztozott ebben a sorsban. Némelyiknek sikerült azon sárosan fölkapaszkodnia a verem falán, de ezeket azonnal széttépték a barna hangyák, amint napvilágra jutottak. Hajh, drágán fizették meg a vörös hangyák első győzelmüket!

Zúgó tábornok átsietett a hídon. Borzalmas látvány tárult elébe a hídfőnél. Vörös, hangyák holttestéből valóságos hegyek, legalább hangyaszemnek hegyek emelkedtek előtte és a hídfő egész környéke tele lett vonagló vagy megmerevedett katonával, a folyó vize pedig a hídon alúl úgy meg volt hintve úszó vörös hangyával, mint a Tisza kérésszel, mikor virágzik.

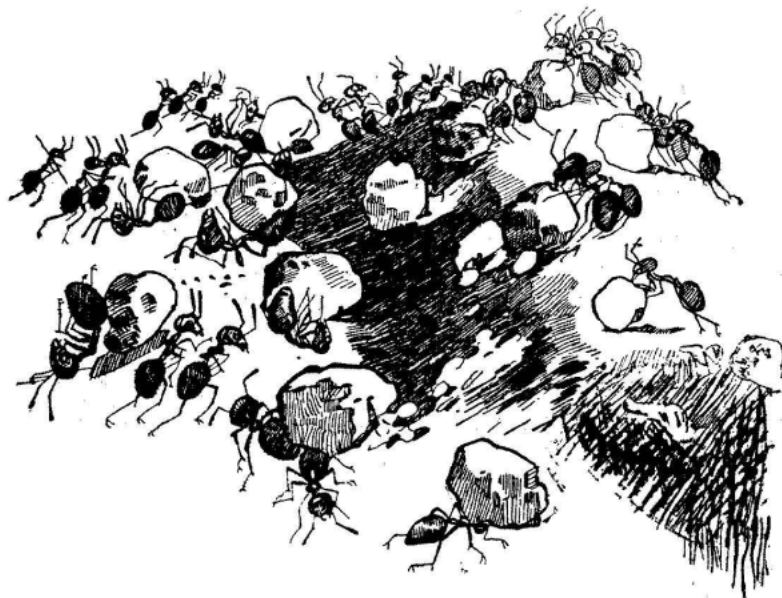
A vörös hadsereg megdöbbenve és tétovázva állt a parton.

– Kelepcébe csaltak bennünket a barnák, – mondották Zúgónak a tisztek.

– Hogyan?

– Ez a füves térség itt előttünk tele van rejtett veremmel. Abba hullott már két roham-oszlopunk. Lehetetlen előre nyomulnunk.

– Hát két oldalt kell támadni, – mondotta Zúgó.

Azonnal két felé osztották az átkelt sereget. Az egyik jobbra, a másik balra támadt.

Mindkét oldalon azonban készen várta a vörösek Karakán sánca.

Bátran támadtak a vörösek, de a sáncok ellen nem tudtak boldogulni. Valahány fölkapaszkodott könnyű szerrel lelőtték, vagy bekapták a sánc mögé s ott elbántak vele.

Mikor tömegben másztak föl a sáncre, a védők olyan kőgörgöteget zúdítottak rájuk, hogy összetörve hemperegtek alá. Pici kövecskék voltak ezek, de a parányi hangyának elég volt, mikor a meredeken nagy gyorsasággal és erővel alázuhanak. Tömegesen veszett a vörös hangya a sáncoknál, anélkül, hogy az ellenségnek árthatott volna. A támadást visszaverték a barna hangyák.

E közben besötétedett és Zúgó tábornok visszarendelte a hídfőhöz seregét.

– Mára elégedjünk meg azzal, – mondotta Csalánnak, – hogy átkeltünk a folyón. Holnap majd friss erővel folytatjuk a harcot.

Sáncokat hányatott ő is a hídfőnél, hogy a hidat biztosítsa az éjjeli támadás ellen is és a hídon átküldte a sereg zömét, hogyha az éjszaka folyamán az ellenségnek sikerülne szétrombolni a hidat, a vörös hangyák erejét meg ne béníthassa. Élelmiszert is kellő mennyiségben vitetett át a folyón. A hídfőnél meghódított kis területen összezsúfolva töltötte az éjszakát a vörös hangyák serege. Zúgó csak a sebesülteket szállíttatta vissza a hídon a vörös hangyák főhadiszállására és hevenyészett kunyhókban helyezte el őket. Sebesült pedig sok volt. Egész éjjel hordták át a hídon a sebesült-szállítók az összemarcangolt vörös hangyákat.

VI. Az utolsó órák.

Alig pirkadt a hajnal, megszólalt a vörös hangyák trombitája.

– Rajta, rajta! Előre a Bürkös-hegy felé!

Ezrével, tízezrével rohanták meg a barna hangyák sáncait. Karakán tábornok kis vitézei résen voltak. Hullott ismét a kő, a fa a vörösek fejére, százával pusztult a támadó, de ki törődött az étellel? Az elesettek fölött új ezrek kapaszkodtak a sáncre s nemsokára a töltések tetején mindenütt ölre ment a vörös hangya a barna hangyával.

Hányszor verték vissza a hazájukat védő barna vitézek a vöröseket? Ki tudná megmondani? Végre is sikerült egy sáncot elfoglalniok a vörös hangyáknak. Ámde az elfoglalt sánc mögött új töltés várta őket, új halált megvető védő csapattal. Es újra kezdődött az öldöklő viaskodás.

A barna hangyák városában ezalatt elterjedt a híre annak, hogy a vörösek átkeltek a hídon és egy sáncot már elfoglaltak.

Zsemlyés, a pék, erre letette a sütőlapátot.

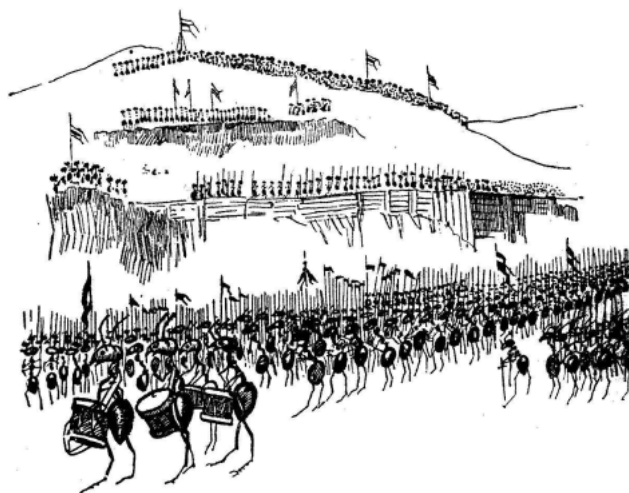
– Most már nem a kemence mellett a helyem, hanem a csatatéren, – mondotta.

Ezzel kardot kötött oldalára, lándzsát vett a kezébe és elindult a város kapuja felé.

Zsíros, a hentes, Húsos, a mészáros, Édes, a csemegés szintén becsukta a boltot és a csatatérre sietett, öreg és ifjú, aki csak mozogni tudott, mind az ellenség ellen indult, a városban csak az őrség maradt.

Karakán tábornak hadseregét a Bürkös-hegy tetején és lejtőjén helyezte el. Zúgó pedig a vörös hangyákat a hegy lábánál.

Gyönyörű látványt nyújtott a szembenálló két sereg. A hegy emberi szemnek olyan volt, mintha mákkal volna behintve. Akár egy óriási mákos kifli. Csakhogy minden mákszem egy-egy barna hangya volt. A vörös hangyák pedig a hegy alját úgy ellepték, mintha a földet vörös-fekete hó borítaná.

Megérkezett hát a döntő nagy csata ideje. Itt vannak a nagy, a döntő csatát megelőző utolsó órák. A barnák városában, az otthon maradtak, a hangyák teremtőjéhez fohászkodnak, hogy segítse meg a haza védőit és a vörös hangyák táborában, a folyón túl, ugyanakkor szintén imádkoznak övéik győzelmeért.

Két hangyanép áll egymással szemben. Két munkás, szorgalmas nép, ahelyett, hogy természetéhez híven, dolgoznék, munkálkodnék, lesi azt a percet, mikor egymásnak támad és mely eldönti, melyik nép pusztuljon el. Azután megadták a csatajelet s a két hangyanép összecsapott. Három nap szakadatlanul marta, pusztította egymást a hangyanép, anélkül, hogy akár egyik, akár másik elmondhatta volna, hogy: győztem! A Bürkös-hegy oldala feketéllett a holt hangyától. Elesett barna és vörös hangyavitézek mozdulatlan testétől. A barnák városához és a vörösek táborába vivő úton alig fért el sok sebesült és sebesültet szállító katona.

A negyedik nap délutánján lélekszakadva sietett egy hangyatiszt oda, ahol Szilárd és Karakán állt.

– Vezér, Mérges tábornok...

A kis vitéz itt elakadt. Több sebből vérzett, alig állt a lábán.

– Mi történt Mérges tábornokkal? – kérdezte Karakán.

– Megfutott.

Mérges vezérelte a jobb szárnyat.

– Tartottam tőle, hogy ez a dicsekvő fut meg legelsőnek, – mondotta Karakán s aztán ezt kérdezte:

– Hát a serege?

– Nagyrészt elesett, a maradék hátrál.

Ez súlyos csapás volt. De még föl sem ocsúdtak a csapáson való megdöbbenésből, lelken-dezve közelgett egy másik tiszt ezzel a jelentéssel:

– Villám elesett!

– Villám? Hát a balszárnny?

Villám, a hadügyminiszter, vezette ugyanis a balszárnnyat.

A tiszt lehajtotta a fejét.

– A balszárnny hátrál.

– Bátorság! – mondotta Karakán. – Én a jobbszárnnyra sietek és visszafordítom a futókat.

– Én pedig a balszárnnyra rohanok, – mondotta Szilárd vezér.

Ebben a percben négy barna hangya egy holt hangyát vitt el a vezérek előtt. Karakán, amint meglátta az elesettet, fájdalmasan fölkiáltott:

– Kardos!

Csakugyan a barna hangyák legvitézebb tisztjét vitték a katonák. Rajta káplár kedves főhadnagya mellett ballagott és lehorgasztotta a fejét.

– Mikor mérges tábornok megfutott, – mondotta Rajta káplár, – Kardos főhadnagy az ő csapatával maga szállt szembe a tenger ellenségével. Elesett s csak mi, négyen, maradtunk meg a csapatból.

– Legvitézebb katonánkat veszítettük el, – szólt megilletődötten Szilárd.

Most új hírhez érkezett. Amint a vezérekhez ért, összeesett kimerültségében.

– Vezér! Az ellenség megkerülte a mi seregünket és a várost ostromolja, – lihegte.

Szilárd és Karakán a hegy ormára sietett. Szomoru látvány tárult eléjük. A hegy tetején mindenütt a vörös hangyák zászlója lobogott, mindenütt ellenség nyüzsgött, tolongott előre. Jobbról is, balról is. Csak éppen a hegy középső részét, ahol a vezérek álltak, védelmezték

még a barna hangyák, de már ide is közeledett a diadaltól ittas ellenség. A vezérektől néhány lépésnyire harcoltak a katonák. A hegy mögött pedig látni lehetett a barnákat megkerülő vöröseket. A rémhír igaz volt. A városnál volt az ellenség.

Karakán jobbra, balra sietett, hogy a hátrálókat visszafordítsa. Itt-ott sikerült is, de csak pillanatra. A vörösek ellenállhatatlan rohama elsöpörte az ellentálokat. Most már Szilárd is, Karakán is a harcolók közé vegyült és küzdött a küzdőkkel. Hasztalan. Egyszer összetalálkozott a két vezér.

– A csata elveszett, ha valami csoda nem történik, – mondotta Karakán.

Egyszerre észrevették Pontos polgármestert, amint feléjük sietett.

– Mi újság, polgármester úr?

– Segítséget kérek. Eszes ezredes elesett... a vörösek betörték a nyugati kapun... most az utcákon harcolnak...

Mindezt a szörnyű hírt egy lélekzetre mondta el a polgármester. Szilárd megdermedten nézett rá. Igaz volna ez?

– Vissza, vissza a városba! – kiáltotta Karakán.

Jelt adott az általános visszavonulásra, de egyszerre megdöbbenve szólt:

– Késő! Az ellenség körülfogott bennünket.

Már alkonyodott, de még látni lehetett, amint a vörösek sötét gyűrűje körülövezte a barnákat. Minden oldalról ellenséges csapatok törtek a vezérek felé.

Szilárd vezér Karakán nyakába borult.

– Minden elveszett, – tördöste.

– Még nem, – szólalt meg most valaki a vezérek mögött.

Megfordultak. Hát két csepp hangya állott ott.

– Ni, hiszen ezek az én kis vitézeim, akik elrágták a fűzfahíd kötelékét, – szólt meglepődve Karakán.

Csakugyan Csipi meg Csupi állt a vezérek előtt.

– Hát ti honnan kerültök ide? – kérdezte Karakán.

– Azt elmondjuk később, most más mondanivalónk van, – szólt Csipi

– Vezér! Tábornok! – kezdett most a szóba Csupi. – Még semmi sem veszett el!

– Mit tudjátok azt ti! – sóhajtott Karakán.

– Oda nézzenek! – kiáltotta lelkesen Csipi.

A híd felé mutatott. Hát valami nagy sötét tömeg tört át a hídon és támadt a vörösek hátába. Az esti homályban nem lehetett látni, miféle a támadó csapat, csak erős nép lehetett, mert pár perc alatt összegázolta, szétszórta és megkergette az útjába kerülő vörösöket. Az utóbbiak kétségbeesetten harcoltak, de nem bírtak a támadókkal.

– Segítség érkezett! – kiáltotta Szilárd vezér.

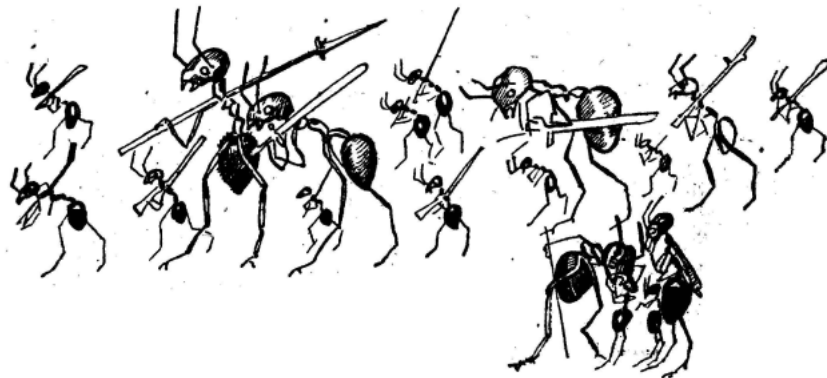
– Mi hoztuk a segítséget, – mondotta Csipi.

– Ti?

– Igenis, mi. Iczi meg Piczi bácsi kiszabadított minket a vörösek fogságából. Mi aztán Iczi bácsival meg Piczi bácsival együtt elmentünk a futó bogarakhoz, elmondottuk nekik, hogy a

vörösek gálád módon megtámadták városunkat és segítségüket kértük. Azonnal összesereglettek vagy ezren és Iczi meg Piczi bácsi kalauzolásával hátban támadták meg a vörösöket. Mi átbujtunk az ellenséges csapatokon és meghoztuk a jó hírt.

A futó bogár nagyobb, erősebb a hangyánál, a rágója sokszorosan nagyobb, azonkívül fedelesszárnnyal bíró bogarak lévén, mintha csak páncéllal volnának fődve. Őket is kiűzte a tűz az erdőből és több fajtájuk összeverődött. Zöld, kék, aranyos futrinka volt köztük és különösen félelmetes volt egy csapat óriási futrinka. Az utóbbiak haladtak a csapat élén és jaj volt annak a vörös hangyának, mely útjukba került. Tízet is szétharapták egyszerre rettentő rágójukkal. Itt-ott sikerült ugyan a vörös hangyáknak mérges folyadékukkal elkábítani és elveszteni egy futó bogarat, de ezalatt ők százával pusztultak.

A vörös hangyák seregét a váratlan ellenség megjelenése rémületbe ejtette. Két tűz közé kerültek. Hátul a futó bogarak, elől az új erőre kapott barna hangyák támadták őket. Félóra múlva a szélrózsa minden irányába futott, menekült a vörös sereg, hátrahagyva a tábornok és minden élelmiszerét. Csak a bábokat mentette meg a bábörző zászlóaljuk.

Szilárd vezér hálálkodva közeledett a futó bogarak felé. Vezérük előtt megállt.

– Köszönet és hála nektek, nagylelkű és vitéz futrinkák, hogy segítségünkre siettetek, – mondotta. – A barna hangyák sohasem felejtik el nektek ezt a tettéteket!

– Szívesen tettük, vezér, – felelt az óriás futrinka. – De ne nekünk hálálkodjál, hanem ennek a két kis hangyának, aki könnyörgésével meghatotta szívünket.

Ezzel Csipre és Csupira mutatott. Nosza, levegőbe kapták a barna hangyák a két kis leventét és diadalmenetben vitték haza anyjukhoz. Elképzelhetni Cseppné és Parányiné örömét, hogy csemetéjét viszontlátja. Kapott is mindjárt jó vacsorát Csipi, Csupi, nemkülönben Iczi, Piczi.

A barna hangyák városa örömben úszott. A futó bogarakat jól megvendégelték és másnap megtartották a hangyák lakodalmát, melyet megzavart a vörösek támadása. Mondhatom, hegyen-völgyön, illetőleg dimben-dombon, hangyabolyon zengett, csengett a hegedű, a citera, valamennyi tücsök mind húzta a nótát.

– Vége. –